

DIALOGAS

2013 m. balandžio 18 d. ISSN 1392–1916
NEPRIKLAUSOMAS SAVAITRAŠTIS

Nr. 16 (1035). Kaina 3,70 Lt
Dvidešimt antrieji leidybos metai

Žitos Šliogerienės nuotr.

Kaip pašerti vilkus ir apsaugoti vaikus

RUPŪS MILTAI 4 p.

Kriterinis vertinimas:
Money, money, money must be funny...
„Lietuvoje įsigali eksperimentų su 11 klasių mokiniams tradicija. ŠMM ir NEC galėtų vienuoliktokams išduoti bandomųjų triušių pažymėjimus su didelėmis nuolaidomis visose mus dominančiose kavinėse...“ – svirsto moksleivė Ieva Lozuraitytė.

POŽIŪRIS 7 p.

Ką tikrina lietuvių kalbos kalbėjimo įskaityta?

POŽIŪRIS 7 p.

Švietimas: apmaudus atotrūkis ir pokyčių perspektyvos (III)

Kas kaltas, kad mes taip retai patenkinti savo mokykla? Išvalgomis dalijasi garsi ekonomistė Aušra Maldeikienė.

POŽIŪRIS 9 p.

A.Tapinas: kokiais idiotais laikote tėvus?

POŽIŪRIS 9 p.

Virginija Būdienė: čia – Lietuva

„Ar Prezidentė, užvakar (04 16) susitikusi su švietimo ir mokslo ministru, aptarė išimtinai lietuvių kalbos ir literatūros egzamino problemas ar ir daugiau švietimo klausimų?“ – pasiteiravo „Dialogas“ Respublikos Prezidentės vyriausiosios patarėjos Virginijos BŪDIENĖS.

Gavome išsamų Prezidentės patarėjos atsakymą.

Be lietuvių kalbos nėra Lietuvos, todėl natūralu, kad Prezidentei šis klausimas ypač rūpi. Nes jis rūpi daugeliui Lietuvos žmonių. Žinoma, problemų, susijusių su lietuvių kalbos puoselėjimu, yra daug ir įvairių, į prezidentūrą kasdien plaukia lietuvių kalbos likimu susirūpinusių piliečių ir organizacijų laišukai.

Ypač Prezidentės dėmesį atkreipė Rytų Lietuvos mokytojų sąjungos konferencijos rezoliucija „Nauji iššūkiai švietime po LR Seimo rinkimų“ bei lietuvių švietimo draugijos „Rytas“, „Vilnijos“ draugijos išreikštas susirūpinimas dėl:

- nevienodo lietuvių kalbos egzamino,
- Rytų Lietuvos lietuviškų mokyklų finansavimo,
- daugiakalbėje aplinkoje esančių mokyklų akreditavimo,
- klasių dalijimo į grupes per lietuvių kalbos pamokas Rytų Lietuvos mokyklose,
- mokytojų kvalifikacijos, švietimo centrų steigimo Rytų Lietuvoje,

- ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros Rytų Lietuvoje,
- mokymo Lietuvoje pagal kitų valstybių programas tvarkos sugriežtinimo,
- Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM) įsteigtų švietimo įstaigų pavaldumo.

Nevienodas lietuvių kalbos egzaminas. Šiemet įsigaliojo Švietimo įstatymo pataisa, pagal kurią suvienodinamas lietuviškų ir tautinių bendrijų mokyklų lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminas. Tačiau švietimo ir mokslo ministras vasario 20 d. pasirašė įsakymą, kuriuo tautinių bendrijų kalba besimokantiems abiturientams sudaromos lengvesnės sąlygos laikyti minėtą egzaminą: sumažintas privalomas žodžių skaičius rašinyje ir bus leidžiama per egzaminą padaryti daugiau klaidų. Laikydami valstybinį lietuvių kalbos ir literatūros egzaminą tautinių bendrijų mokyklų abiturientai rašinį turės parašyti mažiausiai iš 400 žodžių, lietuviškų mo-

kyklų – iš 500. Ministras teigia, jog lengvatos numatomos laikinai – vieniems metams. Tačiau ministro pasirašytame įsakyme konkretus vienerių metų laikotarpis nenurodomas. Tai jau antras politinis sprendimas, darančis egzaminą skirtingą Lietuvos mokyklose su skirtingomis mokomosiomis kalbomis. Tokių kalbos egzamino skirtumų nėra Lenkijoje, nėra ir kitur. Taigi palengvinimų lopas ant lopo, o ant to lopo – diskriminacija šio egzamino pagrindu priimant į Lietuvos aukštąsias mokyklas, nes laikant lengvesnį egzaminą lengviau gauti geresnį pažymį, daugiau galimybių gauti valstybės finansavimą. Šie palengvinimai diskriminuoja ir tuos tautinių bendrijų vaikus, kurie pasirinko mokytis mokyklose, mokančiose lietuvių kalba. Ir tokių mokinių yra daug ir vis daugėja. Dažniausiai jie mokosi lietuvių kalba mokančiose mokyklose, turinčiose oficialų mokyklos, esančios daugiakalbėje aplinkoje, statusą. Taigi dalis tautinių bendrijų mokinių taip pat yra diskriminuojami dėl šio egzamino skirtumų. Jie nori mokytis lietuviškose mokyklose, tačiau palengvintas lietuvių kalbos ir literatūros egzaminas juos vilioja į kitą mokyklą.

Diskriminuos pagal gyvenamąją vietą?

Praėjusį trečiadienį (04 10) vykusiam Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto (ŠMKK) posėdyje Vilniaus vicemeras J.Kaminskis pranešė, kad sostinės taryba rengiasi priimti naują priėmimo į darželius tvarką. Pagal ją į Vilniaus darželius bus priimami tik tie vaikai, kurių gyvenamoji vieta deklaruota sostinėje ir kurių tėvai moka mokesčius Vilniaus miestui.

Sostinės savivaldybės duomenimis, šiuo metu miesto darželius lanko apie 2600 vaikų, kurių tėvai nėra Vilniaus gyventojai. Tai sudaro apie 10 proc. visų darželių sostinėje lankančių vaikų.

Vicemero J.Kaminskio teigimu, įvedus naują tvarką pavyktų sutaupti apie 6 mln. litų.

ŠMKK narės R.Baškienė ir M.A.Pavilionienė nepritarė sostinės savivaldybės iniciatyvoms ir teigė, kad tokiu būdu vaikai bus diskriminuojami pagal jų gyvenamąją vietą. Komiteto pirmininkė A.Pitrėnienė pastebėjo, kad sostinės valdžia turėtų tartis su kaimyninėmis savivaldybėmis.

Bendraus pedagogų ir moksleivių atstovai

Lietuvos švietimo profesinės sąjungos (LŠPS) būstinėje lankėsi naujai išrinktas Lietuvos moksleivių sąjungos (LMS) prezidentas A.Mikalasuskas ir LMS švietimo klausimų koordinatorė M.Kuraitė. Susitikime sutarta, kad abi organizacijos, nors ir atstovauja skirtingų mokyklos bendruomenės grupių interesams, turi ieškoti bendrų požiūrio taškų jiems aktualiais klausimais. „Net ir neradus jų, bendraujant tiesiogiai, bus aiškos abiejų organizacijų nuostatos. Tai ne tik padidins abipusį pasitikėjimą, bet ir ne leis Švietimo ir mokslo ministerijai manipuliuoti skirtingomis mokinių bei mokytojų atstovų nuomonėmis“, – sakoma LŠPS pranešime.

Susitikime taip pat buvo apibrėžtas klausimų, kuriais LŠPS ir LMS artimiausiu laiku bandys suformuluoti bendrą nuomonę, ratas. Tai tiek mokiniams, tiek ir mokytojams svarbūs dalykai: moksleivių tėvų atsakomybės didinimas, galimybė mokiniams prisidėti prie mokytojų darbo vertinimo, mokytojų kvalifikacijos kėlimas ir mokyklų finansavimo reikalai. Moksleivių atstovai pranešė, kad panašų susitikimą jie planuoja surengti ir su Lietuvos tėvų forumu.

Vėl paskelbtas mokyklų reitingas

Savaitraščio „Veidas“ šiemet sudaryto 2012 metų šalies gimnazijų ir vidurinių mokyklų reitingo viršūnėje – Vilniaus licėjus, antroje vietoje – Kauno technologijos universiteto gimnazija. Trečią vietą lentelėje užima Vilniaus jėzuitų gimnazija, toliau rikiuojasi Vilniaus Žirmūnų ir Mykolo Biržiškės gimnazijos. Iš tryliktos vietos pernai į šeštą šiemet pakilo Kauno jėzuitų gimnazija, septinta liko Klaipėdos „Ąžuolyno“ gimnazija, į aštuntą iš šeštos nukrito Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija.

Didžiausią šuolį reitingų lentelėje padarė Vilniaus Šolomo Aleichemo gimnazija, pakilusi į devintą vietą iš 61-os. Dešimtuką baigia Šiuolaikinės mokyklos centras.

Savaitraštis „Veidas“ gimnazijų bei vidurinių mokyklų reitingų lentelę skelbia jau dešimtą kartą.

Sudarant reitingą gimnazijos ir vidurinės mokyklos vertinamos pagal tai, kiek abiturientų įstojo į Lietuvos universitetus pagal pirmą pageidavimą, gavo pakvietimus į užsienio universitetus, valstybinių egzaminų rezultatus.

APKLAUSA

35 proc. respondentų užduočių nediferencijuoja!

Pastebėjome, kad internautai (www.dialogas.com) labiau mėgsta apklausas, tiesmukai nesusietas su pedagoginiu darbu. Tad ir praeitą savaitę pateiktas klausimas – kiek skirtingo sunkumo užduočių variantų paprastai pateikiate mokiniams per savo pamokas? – nebuvo populiarius.

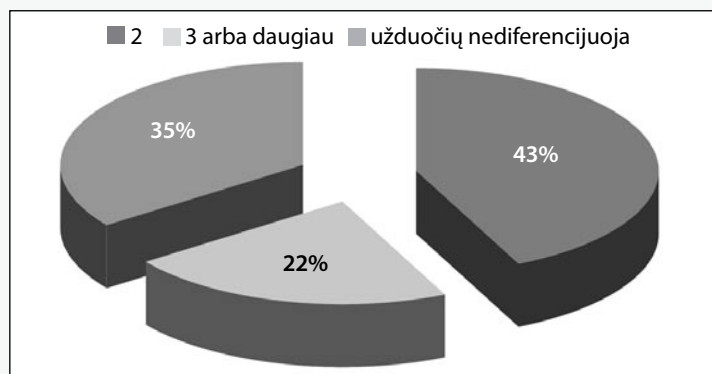
Skyrusiųjų dėmesio šiai apklausai balsai pasiskirstė taip:

43 proc. respondentų per pamokas skiria 2 skirtingo sunkumo užduotis;

22 proc. – 3 arba daugiau;

35 proc. – užduočių nediferencijuoja.

Dėl tų 35 proc., per pamokas visiems mokiniams pateikiančiųjų vienas užduotis, kam turėtų šiauštis plaukai?

Pasaulio dėmesys – mokytojų kvalifikacijai

Balandžio 21–27 d. Lietuvoje ir visame pasaulyje jau dvyliktą kartą rengiama Visuotinė veiksmo savaitė – kampanija, suburianti milijonus žmonių iš beveik 100 šalių. Šiais metais kampanija siekia atkreipti dėmesį į globalų kvalifikuotų mokytojų poreikį ir svarbą visuomenės gerovei, taip pat mokytojų kvalifikacijos bei autoriteto problemas. Nors geri mokytojai lemia aukštą švietimo ir šalies pragyvenimo lygį, dažnai šios profesijos atstovai traktuojami kaip antrarūšių paslaugų teikėjai. Taip iš moksleivių atimama galimybė gauti kokybišką

aukšto lygio išsilavinimą. Minėta kampanija pristato specialias rekomendacijas vyriausybėms, kaip spręsti šią problemą.

Pasak J.Markevičienės, Veiksmo savaitės renginių Lietuvoje organizuojančio Lietuvos vaikų ir jaunimo centro (LVJC) atstovės, mokytojas vaikui yra beveik toks pat svarbus žmogus kaip ir tėvai ir jo reikšmę vaiko gyvenime sunku pervertinti. „Mokytojo darbas ir profesionalumas nulemia ne tik vaiko pažymius, bet ir motyvaciją siekti savo tikslų, gebėjimą drąsiai priimti iššūkius. Visuomenė, kuri nuvertina mo-

kytojo statusą, neskiria reikiamo dėmesio jo kvalifikacijai ir tinkamam paruošimui, rizikuoja savo ateitimi“, – teigia ji.

Visuotinę veiksmo savaitę Lietuvoje koordinuojanti Švietimo ir mokslo ministerija bei renginius organizuojantis LVJC pažymi mokytojo autoriteto visuomenėje svarbą ir siūlo moksleiviams, mokytojams bei visai visuomenei balandžio 21–27 dienomis prisijungti prie įvairių renginių, akcijų, konkursų, kurių bendras šūkis „Kiekvienam vaikui reikia TIKRO mokytojo!“

Vienybė dar nežydi

Praėjusį ketvirtadienį (04 11) Švenčionių r. pedagogai turėjo progos išklausti Lietuvos švietimo profesinės sąjungos (LŠPS) ir Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos (LŠDPS) pirmininkų A.Jurgelevičiaus ir A.Navicko minčių apie vieningos pedagogų profesinės sąjungos Lietuvoje perspektyvas. Pasak LŠDPS, susitikimą pradėjęs A.Jurgelevičius išreiškė abejones dėl LŠDPS deklaruojamo vienybės siekio, nes Švenčionyse stei-

giamas LŠDPS susivienijimas, nors čia jau veikia LŠPS struktūrinis padalinys. A.Navickas nusistebėjo, kad LŠPS neina į dialogą dėl vienijimosi nacionaliniu mastu, o Švenčionyse vienybė jai kažkodėl atrodo labai svarbi. Jis taip pat priminė, jog „tradiciją“ steigti antrą organizaciją, kai jau yra veikianti, pradėjo būtent A.Jurgelevičius ir jo bendražygiai, kai 2007 m. atsisakė nuo LŠDPS ir įsteigė kitą profesinę sąjungą.

A.Jurgelevičius išsakė savo organizacijos tarybos narių abejones dėl LŠDPS finansinio ir teisinio stabilumo bei pakvietė A.Navicką į balandžio 25 d. vykiantį LŠPS tarybos posėdį.

A.Navickas pabrėžė, jog LŠDPS ir toliau demonstruoja politinę valią vieningumo linkme ir šios pozicijos neketina atsisakyti, o kol nėra vieningos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos, žmonės turi teisę pasirinkti.

Žinios – tvirčiausias pamatas ateičiai

Pirmadienį (04 15) Prezidentė D.Grybauskaitė priėmė televizijos projekto „Tūkstantmečio vaikai“ nugalėtojus – V–XII klasių moksleivius, geriausiai pasirodžiusius žinių viktorinoje. Sveikindama projekto dalyvius, šalies vadovė pabrėžė, kad pergales atneša tik nuolatinės pastangos ir darbas.

„Pergalės neateina lengvai – reikia daug mokytis, skaityti, domėtis. Išsimokslinęs žmogus į pasaulį visuomet žvelgia plačiau, siekia daugiau. To Jums visiems šiandien nuoširdžiai linkiu – semkitės žinių ir patirties, viskuo domėkitės, patys viską išbandykite ir patirkite, būkite darbštūs, sumanūs, kūrybingi ir nebijokite iššūkių. Jūsų žinios – Jūsų ir visos Lietuvos ateities pamatas“, – projekto nugalėtojams sakė Prezidentė.

Prezidentė taip pat padėkojo moksleivių tėveliams ir mokytojams už darbą, rūpinimąsi ir pastangas atskleidžiant vaikų talentus.

Projektas „Tūkstantmečio vaikai“ vyksta nuo 2008-ųjų. Kasmet žinių viktorinoje skirtingose amžiaus kategorijose išrenkami 8 sumaniausi bei talentingiausi Lietuvos vaikai.

Vadovus prispaus dėl atestacijos

Plungės švietimo tarybos posėdyje dalyvavusiems jos nariams iškilo nemažai klausimų dėl švietimo įstaigų vadovų, pavaduotojų atestavimo. Pasak „Plungės žinių“, atestacija vykdoma labai vangiai, netgi to siekiama išvengti. Kaip minėjo Švietimo skyriaus vyr. specialistė V.Černeckienė, neretai pasitaiko atvejų, kai atestacija yra pradedama, tačiau ją tenka atidėti dėl trūkstamų dokumentų ir pan. Ją nukelti dažnai prašoma ir dėl asmeninių prie-

žasčių – esą nespėjama pasiruošti. Mokyklų vadovai kvalifikacijos kėlimo planus turi pasitvirtinti kiekvienais metais, tačiau juos įvykdyti pavyksta retai.

Švietimo tarybos nariai pritarė tarybos pirmininkės E.Lapukienės minčiai, kad iš švietimo įstaigos vadovo būtina reikalauti kelti kvalifikaciją. „Juk jis duoda toną visai mokyklai. Galime atestuotis nenorinčiam vadovui neduoti aukščiausio koeficiento“, – siūlė pirmininkė. Švietimo sky-

riaus vedėjas R.Raibužis pastebėjo, kad kai kurių mokyklų vadovus reikia labai raginti atestuoti. „O juk tinkama kvalifikacija turėtų būti kiekvieno gero vadovo garbės reikalas“, – įsitikinęs R.Raibužis.

Anot „Plungės žinių“, mokyklų direktoriai ir jų pavaduotojai turėtų suklusti. Mat V.Černeckienė pranešė, kad Švietimo skyrius pradės viešinti visų, kurie šiemet atsisakys kelti atestaciją, pavardes.

Mokyklos direktoriui – papeikimas

Praėjusį trečiadienį (04 10) posėdžiavusi Tauragės rajono taryba pripažino, kad Tauragės Martyno Mažvydo pagrindinės mokyklos direktorius V.Misiūnas padarė darbo drausmės pažeidimą, ir skyrė jam drausminę nuobaudą – papeikimą.

Pasak tarybos sprendimo, V.Misiūnas netinkamai vykdė direktoriaus pareiginiuose nuostatuose numatytas funkcijas: analizuoti mokyklos išteklį valdymo būklę, rūpintis mokyklos materialiniais ir finansiniais ištekliais, organizuoti materialinių vertybių apskaitą, atsakyti už biudžeto asignavimų tikslinę panaudojimą.

Anot „Tauragės kurjerio“, ilgametis pedagogas nuo politikų nesigynė – teigė per daug pasitikėjęs savo vadovaujamos mokyklos buhalterė O.Žukauskiene, pripažino, kad audito aptikti pažeidimai šiurkštūs ir nedovanotini.

„Dialogas“ primena, kad dėl galimo lėšų išgrobstymo minėtoje mokykloje Klaipėdos apygardos prokuratūra atlieka ikiteisminį tyrimą.

Prezidentė sukritikavo ministro įsakymą

Antradienį (04 16) Prezidentė Dalia Grybauskaitė su švietimo ir mokslo ministru Dainiumi Pavalkiu kalbėjosi apie situaciją pietryčių Lietuvos mokyklose ir aptarė skirtingo tautinių mažumų ir lietuviškų mokyklų abiturientams lietuvių kalbos ir literatūros egzamino pasekmes.

■ D.Grybauskaitė

Prezidentė susitikimą su ministru inicijavo gavusi Rytų Lietuvos mokytojų sąjungos konferencijos, švietimo draugijos „Rytas“ ir 18 tūkst. piliečių kreipimąsi dėl lietuvių kalbos išsaugojimo ir dėl skirtingų lietuvių kalbos egzamino reikalavimų tautinių mažumų bei lietuviškų mokyklų abiturientams.

Šių metų vasario 20 d. ministras D.Pavalkis pasirašė įsakymą, kuriuo tautinių mažumų mokyklų abiturientams palengvintas lietuvių kalbos egzaminas.

Šį įsakymą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui (LVAT) vasario 28 d. apskundė opozicijos atstovai. Jų manymu, įsakymu numatant išimtis atsisakoma bendro lietuvių kalbos ir literatūros egzamino, o tai neatitinka Švietimo įstatymo nuostatos, kad „mokymosi pasiekimų patikrinimai organizuojami vienodi visų mokomųjų kalbų mokyklų mokiniams“.

Teismas šį skundą planuoja nagrinėti birželio 10 die-

ną, jau prasidėjus brandos egzaminų sesijai, o išnagrinėtas jis turėtų būti iki liepos mėnesio vidurio. Kovo pabaigoje LVAT atmetė prašymą bylą nagrinėti skubos tvarka argumentuodamas, esą byla itin sudėtinga ir nacionaliniame teisme bus sprendžiama pirmą kartą.

Prezidentė D.Grybauskaitė, antradienį susitikusi su švietimo ir mokslo ministru D.Pavalkiu, sukritikavo jo pasirašytą įsakymą, kuriuo atsisakoma vienodo lietuvių kalbos brandos egzamino, ir pabrėžė, kad lietuvių kalba neturi tapti jokių derybų ar politinių susitarimų objektu.

Anot šalies vadovės atstovės Daivos Ulbinaitės, Prezidentė atkreipė ministro dėmesį, kad skirtingos egzamino sąlygos nepalankios ne tik lietuviams, bet ir tautinių bendrijų vaikams, kurie pasirinko mokytis lietuviškose mokyklose. „Lietuva visada buvo daugiatautė, tokia ir išliks, ir visi yra Lietuvos piliečiai, todėl jokių privilegijų niekam neturi būti, visiems turi būti sudarytos vienodos sąlygos, kaip ir numato Konstitucija. Tokia yra principinė Prezidentės nuostata. Visi Lietuvos pi-

liečiai turi būti vienodai raštingi“, – po susitikimo sakė D.Ulbinaitė.

Ministras po susitikimo su šalies vadove pranešė pažadėjęs Prezidentei riboti minėto įsakymo galiojimą. Suprasti, ką būtent tai reiškia, iš ministro žodžių nėra paprasta. D.Pavalkis šį pažadą suformulavo taip: „Prezidentei prižadėjau po egzamino rezultatų, kai bus pagal šią tvarką priimtas egzaminas, nelaukiant jokių teismo išvadų, pristatyti rezultatus, ir, manau, kad mes šio įsakymo galiojimą ribosime.“

Pasak D.Pavalkio, principinė nuostata yra, kad lietuvių kalbos egzaminą visi Lietuvos piliečiai laikytų tokį patį. Dar sistemos vadovas paminėjo neaiškumus dėl jo pasirašytojo įsakymo galiojimo laiko, ketinimus „peržiūrėti egzaminų rodiklius“ ir pan.

Visos šios aptakios nelabai aiškaus turinio formuluotės labiau primena desperatiškas pastangas išsisukti iš situacijos, kurioje gerokai įklimpta, negu konkrečią žinią apie numatomus veiksmus.

Tai, jog diskriminacinis įsakymas prieš šią egzaminų sesiją jau veikiausiai nebus atšauktas ar kaip nors esmingai pakoreguotas, liudija ir ministro aiškiai suformuluotas teiginys, jog šiųmečio egzaminą keisti jau nebegalima.

Bet – kaip sakoma – dar ne vakaras: iki lietuvių kalbos ir literatūros egzamino dar pusantro mėnesio, o čia – Lietuva...

„Dialogo“ inf.

■ D.Pavalkis

AKTUALU

▷ Atkelta iš 1 p.

Švietimo politiką vykdančiesiems vertėtų leisti palengvinto lietuvių kalbos egzamino vienų metų laikotarpio sąlygas taikyti ir daugiakalbėje aplinkoje esančių mokyklų abiturientams. O visų geriausias sprendimas – kuo greičiau atsisakyti bet kokių skirtumų ir visiems taikyti vienodą lietuvių kalbos brandos egzaminą.

Skirtingas mokinio krepšelis Rytų Lietuvos mokyklose. Pagal mokinio krepšelio (MK) lėšų metodiką MK koeficientai moksleiviams, besimokantiems daugiakalbėje aplinkoje esančiose mokyklose, kuriose mokoma lietuvių kalba, didinami 10 proc., o tautinių bendrijų, mišrių mokyklų mokiniams – 20 proc.

Vertėtų suvienodinti MK koeficientą daugiakalbėje aplinkoje esančių mokyklų, kuriose mokoma lietuvių kalba, mokinių su tautinių bendrijų mokyklų moksleivių MK.

Mokyklų akreditacijos tvarkos išimties taikymas. Pietryčių Lietuvoje yra mažų lietuviškų ir tautinių bendrijų mokyklų, kuriose, esant daugiakalbei aplinkai gyvenvietėse, komplektuojama po vie-

Virginija Būdienė: čia – Lietuva

ną vienuoliktą klasę. ŠMM patvirtintos tvarkos riboja galimybę tokias mokyklas akredituoti. Manytume, kad dėl šio regiono išskirtinumo daugiakalbėje aplinkoje esančioms mokykloms reikia visai kitokių akreditavimo sąlygų.

Tam reikėtų pakeisti švietimo ir mokslo ministro įsakymą „Dėl vidurinio ugdymo programų akreditacijos kriterijų ir jos vykdymo tvarkos aprašo papildymo“, suteikiant galimybę akredituoti visoms daugiakalbėje aplinkoje esančioms mokykloms.

Daugiakalbėje aplinkoje esančių lietuviškų mokyklų mokiniai diskriminuojami ir mokantis lietuvių kalbos, nes klasės per lietuvių kalbos pamokas dalijamos ne visose Rytų Lietuvos mokyklose (nors anksčiau – buvo dalijamos). Daugiakalbėje aplinkoje veikiančiose mokyklose turėtų tai būti daroma. Tokios sąlygos labiau skatintų tautinių bendrijų vaikus mokytis lietuviškose mokyklose.

Norint per lietuvių kalbos pamokas dalinti klasę į grupes daugiakalbėje aplinkoje esančiose mokyklose reikėtų pakeisti Bendrųjų ugdymo planų 88.5 punktą. Toks siūlymas teikiamas Rytų Lietuvos mokytojų sąjungos rezoliucijoje.

Dėl lietuvių kalbos ugdymo programų. Būtina, kad lietuvių kalbos mokymuisi skirtų pamokų skaičius galutinai supanašėtų visose Lietuvos mokyklose, o programa būtų ta pati 5 klasėse jau nuo šio rudens.

Dėl ŠMM pavaldumo švietimo įstaigų. Švietimo ir mokslo ministerija yra

įsteigusi 14 švietimo įstaigų Vilniaus apskrityje – jos ir turi likti ŠMM pavaldumo.

Nelygios galimybės Rytų Lietuvos mokytojams kelti kvalifikaciją. Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose nėra švietimo centrų, Trakų švietimo centrą numatoma reorganizuoti, todėl šio regiono, ypač lietuviškų mokyklų, mokytojams visiškai negarantuotos kvalifikacijos kėlimo paslaugos.

Švietimo ir mokslo ministerija privalo išspręsti mokytojų kvalifikacijos tobulinimo problemas Rytų Lietuvos regione. Galima būtų galvoti apie tokio centro atsiradimą Dieveniškėse arba Šalčininkuose. Tokiame centre kvalifikaciją galėtų kelti mokytojai iš įvairiakalbių mokyklų ir įvairių regionų (juolab kad nacionalinio lygmens kvalifikacijos tobulinimo centras buvo išardytas).

Ministras yra minėjęs, kad planuojama sukurti specialią mokytojų stažuotčių programą. Sveikintina iniciatyva. Kvalifikacijos kėlimo problema yra gerokai platesnė – ji visos Lietuvos masto, nes liberalizavus mokinio krepšėlį gali nebelykti nei vadovėlių mokyklose, nei mokytojų tobulinimosi. Tik baldai ir kompiuteriai (planšetiniai, „nekalbantys“ lietuviškai).

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtos problemos Rytų Lietuvoje. Rytų Lietuvoje, ypač Vilniaus rajone, per lėtai steigiamos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupės lietuvių kalba. ŠMM savo pavaldumo švietimo įstaigose yra atidariusi keletą ikimokyklinių ir priešmokyklinių grupių, bet jų nepakanka, tada vaikams siūlomos vietos lenkų kalba dirbančiuose darželiuose.

Reikia daug aktyviau sudaryti sąlygas

steigti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes lietuvių kalba, spartinti patalpų pritaikymą darželiams, – ypač Vilniaus rajone, kuriame lietuviškų darželių paklausa didžiulė. Aplink Vilnių kuriasi jauni žmonės, ten norinčiųjų lankyti lietuviškus darželius daugėja.

Leidimo mokytis pagal kitų valstybių programas leidimų išdavimo tvarkos sugriežtinimas / panaikinimas / pakeitimas. 2012 m. birželio mėn. buvo priimtas LR Vyriausybės (LRV) nutarimas dėl mokymo pagal kitų valstybių programas, kuris to norinčioms mokykloms leistų beveik automatiškai masiškai pereiti prie mokymo pagal kitų valstybių programas ir perduotų šių mokyklų kontrolę kitų valstybių institucijoms. O mokiniai tokiose mokyklose vis tiek būtų mokomi už Lietuvos valstybės biudžeto lėšas (skiriami krepšeliai).

Tai blogai. Čia – Lietuva. Mokyklas valstybė (ir savivaldybės) tam ir steigia bei išlaiko, kad jos perduotų iš kartos į kartą būtent šitos valstybės kultūros, kalbos, istorijos tradiciją, ugdytų pilietiškumą, stiprintų valstybės vientisumą.

Nėra šalies, kuri nesaugotų savo nacionalinės švietimo sistemos vientisumo.

Būtina iš esmės sugriežtinti arba panaikinti / pakeisti LRV 2012 m. birželio 6 d. nutarimą „Dėl sutikimo vykdyti užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) išdavimo, galiojimo sustabdymo“. Jame turi būti numatyta gerokai daugiau prievolių ir sąlygų (iki tarpvalstybinių susitarimų dėl kiekvienos mokyklos) tokiems leidimams išduoti.

Kaip pašerti vilkus ir apsaugoti vaikus

Susiklosčius krizinei situacijai mokykloje, jos administracija stengiasi garsiai nenuskambėti.

Tačiau krizė pritraukia į mokyklą žurnalistus, o šiems rūpi, kad jų reportažai suskambėtų kuo garsiau. Tai aplink ir taip nepaprastą padėtį kuria papildomos įtampos lauką.

Kaip saugiai pereiti šį lauką? Kaip pašerti „vilkus“ ir apsaugoti vaikus?

Įsiveržti gali bet kada

„Agresyvosios žurnalistikos atstovų elgesys nenusipėjamas, jie gali įsiveržti bet kada, – „Dialogui“ sako Jonavos Senamiesčio gimnazijos direktorė Rita Čiužienė. – Užtuot saugoję vaikus, jie elgiasi lyg patys nebūtų girdėję nei apie Žurnalistų etikos kodeksą, nei apie vaiko teises, nei apie nekalto prezumpciją. Jų reikalavimams nepačiusiai mokyklai gresia pavojus užsitraukti žiniasklaidos nemalonę.“ Pasidalinti bendravimo su žiniasklaida patirtimi paprašyta direktorė teigia, kad situaciją, kaip ir žurnalistų, būna įvairių, tačiau bendrauti su jais taip, kaip mokoma seminaruose ar specialiuose leidiniuose, kai kuriais atvejais yra nelengva. Pasak R.Čiužienės, žurnalistų vizito pradžia gali atrodyti kultūringa: jei turite neatidėliotinų darbų, jei reikalingi darbuotojai yra užsiėmę, žurnalistai pažada palaukti, tačiau vėliau gali pradėti spausti sakytai tai, ką jie tikisi išgirsti. „Nes atvyko turėdami aiškų tikslą, išankstines nuostatas, reportažo scenarijų ir naudoja visais įmanomais būdais, kad tik priblokštų skaitytojus ar žiūrovus: filmuoja, apsimedami, kad to nedaro, šturkščiais judesiais su mikrofonu rankoje ir kategoriškomis frazėmis provokuoja neva agresyvią kalbinamųjų reakciją“, – teigia direktorė. Anot jos, tada

jokie mokykloje parengti pašalinių asmenų ar svečių teisių aprašai ir mandagūs prašymai negelbsti. „Tokie žurnalistai nepaaiškina savo atvykimo tikslų, o susidūrę su atvejais, kai mokykla gina savo mokinius (dažniausiai nepilnamečius), jie apšaukia, kad ginami nusi-kaltėliai, – dalijasi R.Čiužienė. – Tad mokykloms ginti vaikų teises tokiais atvejais yra tikrai nelengva.“

Direktorė sako, jog po vieno neseno žurnalistų vizito gimnazijos bendruomenei teko kreiptis į Žurnalistų ir leidėjų etikos komisiją bei Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą.

Tęsdamas žurnalistės Giedrės Čiužaitės pradėtą („D.“, Nr. 15) žiniasklaidos ir ugdymo įstaigų santykių temą bei norėdamas padėti pedagogams tinkamai sutikti į mokyklą atvykusius reporterius, „Dialogas“ paprašė teisininkų patarimo.

Tikslą pateisina ne visos priemonės

Kokių svarbiausių nuostatų privalo laikytis į mokyklą reportažo rengti atvykę žurnalistai? Kokios jų teisės ir pareigos?

Pasak Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos (ŽEIT) patarėjo Devido Velko, mokykla neturi užsisklęsti nuo žurnalistų, tačiau ir šie neturi veikti pagal principą, kad bet kokios priemonės pateisina tikslą. „Siekdamas gauti dominančios informacijos, žurnalistas negali naudoti bet kokių priemonių“, – teigia ŽEIT patarėjas. D.Velkas aiškina, jog į mokyklą atvykusiems korespondentams svarbu suvokti, kad mokykla – ypatinga vieta. Pirmiausia dėl to, kad joje susirinkę nepilnamečiai. „Todėl kuo labiau klausimas ar įvykis, dėl kurio atvyko korespondentai, yra siejamas su neigiamu socialiniu reiškiniu, tuo mažesnė žurnalistų teisė ir galimybė gauti detalią informaciją apie nepilnamečius mokyklos auklėtinius“, – sako

patarėjas. Anot jo, žurnalistas turi suprasti, kad nepilnamečių duomenų jam nebus pateikta ir mokyklos administracijos veiksmai, nesudarant reporteriams sąlygų šių duomenų gauti, bus teisėti. Žurnalistų taip pat neturėtų piktinti mokyklos administracijos atsakymai, kad informacija bus pateikta raštu. „Nenoras kalbėti į kamerą neturi būti traktuojamas kaip atsisakymas teikti informaciją“, – teigia D.Velkas. Jis pažymi, jog korespondentai turėtų suvokti, kad net ir viešoje vietoje asmuo nepraranda savo privatumo. Todėl net jei mokyklą ar jos teritoriją ir laikytume vieša vieta, tai speciali vieša vieta, kurioje turi būti paisyta asmens, ypač jei jis nepilnametis, nenoro filmuotis ar fotografuotis. Juo labiau kad nepilnamečio atvaizdo fiksavimui ir naudojimui taikomos itin griežtos taisyklės. „Turbūt todėl gauti informacijos ar komentarų labiau tikėtis gali tas žurnalistas, kuris į mokyklą ateis su diktofonu, o ne su filmavimo kamera“, – pastebi D.Velkas.

Pasak jo, kalbinti ne į kamerą žurnalistai nepilnamečių gali, tačiau, jei kontekstas yra neigiamas, negali būti skelbiama jokių tų nepilnamečių identifikuojančių duomenų. „Be abejonės, nepilnamečių kalbinimas turėtų būti suderintas su mokyklos administracija“, – pažymi ŽEIT patarėjas.

Pusiausvyra – ne vaiko naudai

O ką žinoti ir kaip elgtis turėtų mokyklų vadovai ir pedagogai, kad žurnalistų vizitų į mokyklą metu nebūtų pažeistos vaikų teisės?

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė Aušrinė Burneikienė „Dialogui“ sako, jog dažnai viešas duomenų apie vaikus, apie skaudžius jų likimus paskleidimas žadina visuomenės smalsumą, kelia domėjimąsi, tačiau teisėto bei pagrįsto visuomenės intereso žinoti tokią informaciją objektyviai neatitinka ir netenkina. „Informacijos apie vaiko privatų gyvenimą paskelbimas tam, kad laida, publikacija įgytų sensacingą atspalvį, negali būti kvalifikuojamas kaip teisėto ir pagrįsto visuomenės intereso žinoti patenkinimas“, – teigia kontrolierė. Pasak jos, vaiko asmens duomenų viešinimas neigiamų socialinių reiškinių kontekste yra priešingas jo teisėtiems interesams veiksmas, kadangi paviešinus tokią informaciją gali atsirasti neigiamų pasekmių jo vystymuisi (bendraamžių kritika, pažemėjimas, užgaulios replikos, smurtas, vengimas bendrauti, tyčiojimasis ir pan.).

A.Burneikienė apgailestauja, jog nepaisant teisės aktų, kurie draudžia viešinti privataus pobūdžio informaciją apie vaikus, pusiausvyra tarp visuomenės intereso žinoti patenkinimo ir vaiko teisės jaustis ir būti saugiam užtikrinimo labai dažnai pažeidžiama, ir paprastai – ne vaiko naudai.

Vienas iš tokių pavyzdžių – „Vilniaus krašto savaitraštyje“ publikuotas straipsnis „Manipuliacijos „vaiko gerovės“ vardu“. Dėl jame paskelbtos informacijos Vilniaus r. Veriškių pradinės mokyklos bendruomenė kreipėsi ir į žurnalistų etikos inspektorių, ir į Žurnalistų bei leidėjų etikos komisiją. Mokyklos atstovai skundėsi, kad publikacijoje paskelbta informacija ne tik neatitinka tikrovės, kenkia mokyklos dalykinei reputacijai, yra vienpusiška, bet ir pažeidžia vaikų teises į privataus pobūdžio informacijos apsaugą.

Abiejų institucijų sprendimai mokyklai buvo palankūs – juose pripažįstama, kad sa-

vaitraštis pažeidė ne tik Visuomenės informavimo, bet ir Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą.

Prioritetas – privatumui

Vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomone, teikiant informaciją apie vaiką žurnalistams, būtina atsižvelgti į atitinkamų teisės aktų nuostatas bei užtikrinti, kad nebūtų sudarytos sąlygos vaiko teisės į privatų gyvenimą pažeidimams. Todėl mokyklos vadovai ir pedagogai neturėtų privataus pobūdžio informacijos – duomenų apie vaiko sveikatą, ugdymąsi, specialiuosius poreikius, ugdymosi pažangą, elgesį, šeimą ir pan. – teikti viešosios informacijos sklaidėjams. Priešingu atveju vaiko teisės ir teisėti interesai gali būti pažeisti. „Net ir konfliktinėse situacijose turi būti išsaugomas vaiko privatumas“, – pažymi A.Burneikienė.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė „Dialogui“ sako, kad mokyklos vadovai ir pedagogai turėtų mokiniams paaiškinti, jog jų filmuoti ir fotografuoti be jų pačių ir tėvų sutikimo niekas neturi teisės. Į mokyklą atvykusiems žurnalistams pedagogai galėtų priminti ir Visuomenės informavimo įstatymo draudimą filmuoti, fotografuoti vaiką ar daryti jo garso ir vaizdo įrašus be nors vieno iš tėvų, globėjų ar rūpintojų ir paties vaiko sutikimo.

Kontrolierė „Dialogui“ priminė ir nepilnamečiui ieškovei palankią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (LAT) nutartį byloje, kurioje svarstytas atvejis, kai nuotrauka, kurioje ji buvo nufotografuota kartu su kitais klases moksleiviais, buvo paskelbta mokyklos tinklalapyje negavus nei jos pačios, nei jos tėvų sutikimo.

„Tiek pedagogams, tiek žurnalistams primintina Vaiko teisių konvencijos 16 str. nuostata, jog nė vienas vaikas neturi patirti savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį, šeimyninį gyvenimą, buto neliečiamybę, susirašinėjimo paslaptį arba neteisėto kėsėjimosi į jo garbę ir reputaciją“, – teigia kontrolierė.

Bijoti neverta

Paprašyta pasidalinti savo bendravimo su žurnalistais ir jų veiklą prižiūrinčiomis institucijomis patirtimi Vilniaus r. Veriškių pradinės mokyklos direktorė Dalia Pecūnienė „Dialogui“ sako, kad blogiausia yra tada, kai apie mokyklą rašantys žurnalistai iš viso nebendrauja. „Kai jaučiasi saugūs publikuodami tiesos neatitinkančią informaciją, nes turi redaktorių ir visą partijos aktyvą, kuris ir nurodo užsakyto straipsnio ir viso laikraščio kryptį“, – teigia nebe pirmus metus dėl mokyklos išlikimo kovojanti direktorė. Ji tikina, kad straipsnį, dėl kurio mokyklos bendruomenė teko skųstis, parašiusi ir kelių įstatymų nuostatas pažeidusi žurnalistė mokykloje net nebuvo. O inspektoriaus ir komisijos išpėtas laikraštis tikrovės neatitinkančios ir dalykinę reputaciją pažeidžiančios informacijos iki šiol nepaneigė.

Vis dėlto bendrauti su žurnalistais ir kelti savo problemų žiniasklaidoje D.Pecūnienė siūlo nebijoti. „Mokykloje buvo tiek sudėtingų ir, atrodė, neišsprendžiamų situacijų, kad tik į viešumą žiniasklaidos iškelta informacija padėjo ir vis dar padeda įveikti išskylančius sunkumus“, – „Dialogui“ sako direktorė. Pasak jos, į kritiką, į paviešintus faktus tikrai reaguojama. Ypač jei tie faktai yra tikri ir paremti įrodymais.

Vytautas STRAZDAS,
„Dialogo“ apžvalgininkas

Darnios žmogaus būties galimybė čia ir dabar

Egzistencinio mąstymo poreikis

Kaune įvyko (04 04) respublikinė mokslinė-praktinė konferencija „Darnios žmogaus būties galimybė čia ir dabar“. Ji atskleidė, kad aukštesniųjų klasių (II–III gimn.) mokiniai, besimokantys etikos, išgyvena egzistencinio mąstymo poreikį ir kelia sau svarbius žmogaus būties klausimus.

Kas paskatino surengti konferenciją tokia pakylėta tema? Egzistencinio mąstymo diskursas jau savaime yra fenomenas kasdienės ugdymo praktikos kontekste. Jis reikalauja abstrahavimo žingsnio – virš savaime suprantamo kasdienės mokymosi veiklos tikslingumo ieškoti „pakylėtos“ žmogaus esmės, gyvenimo prasmės, darnos, aukščiausiojo gėrio, laimės sampratos. Konferencijos tema atliepia šiuolaikiniame švietime aktualią darnios plėtros ugdymo kryptį. Mokinių egzistencinis mąstymas ir jo raiška dar mažai tyrinėjamas Lietuvos edukologų, tad džiugu, kad Kauno pedagogų bendruomenė minėtoje konferencijoje skyrė jam dėmesio.

Egzistencinis mąstymas užima reikš-

mingą vietą mokant etikos: nuo 2002 m. mokytojai dirba pagal nacionalinę Filosofinės etikos programą, kuri viduriniam ugdymui atnaujinta 2011 m. Jau daugiau kaip prieš 20 metų buvo išleisti pirmieji iš vokiečių kalbos išversti A.Anzenbacherio vadovėliai *Filosofijos įvadas* (1992) ir *Etikos įvadas* (1995), vėliau parengti J.Baranovos ir T.Sodeikos, L.Degėsio ir R.Aški-nytės, L.Duoblienės, R.Melnikovos lietuviškieji vadovėliai bendrojo ugdymo mokykloms. Šiomet sukanka 17 metų nuo pirmosios šalyje organizuotos mokinių filosofijos olimpiados, kurios laureatų pasiekimai pernai ypač džiugino – Lietuvos mokinys pirmą kartą iškovojo auksą tarptautinėje filosofijos olimpiadoje. Filosofinė etikos mokymo(si) tradicija – ilgas mąstymo, interpretavimo, prasmės ieškojimo kelias. Mokiniai egzistencinį mąstymą ugdo mokydamiesi ir katalikų tikybos pagal G.Rugevičiūtės, A.Stasiulevičiūtės parengtas bendrąsias katalikų tikybos ugdymo programas. Tai – visybiškas, unikalus, gilusis mąstymas, padedantis suvokti savo egzistenciją, atrasti tapatybę ir tapti asmenybe.

Mąstant, remiantis, įsisąmoninant, diskutuojant

Konferencijos dalyvių pranešimai atskleidė, koku teoriniu pagrindu mokant etikos apibrėžiama darni žmogaus būtis. „Pamąstymai apie žmogaus būties didybę ir trapumą“, kuriuos pristatė etikos mokytoja J.Kuliešienė (Kaišiadorių Algirdo Brazausko gimn.) ir įvairių mokyklų gimnazistės, rėmėsi filosofų egzistencialistų požiūriu į žmogų. VU studentė D.Braziulytė „darnos“ sąvoką apibrėžė kaip laimę, pagal ilgaamžę Aristotelio eudemonistinės etikos tradiciją pagrįstą aiškia formule: protoingumas / išmintis ir dorybė. VDU HMF Filosofijos katedros lektorė dr. B.Gudaitytė darnos siekį kaip saviugdą pagrindė „Ego formų atpažinimu ir / arba „atsižadėjimu“ pagal Mokytoją Eckhartą“.

Dalies mokinių egzistencinis mąstymas pasireiškė kaip gebėjimas apibendrinti įvairių amžių etikos mąstytojų idėjas, filosofškai interpretuoti žmogaus būties didybę ir trapumą, darnų gamtos ir žmogaus santykį, žmogiškosios pilnatvės siekį, dvasingumą ir humanizmą. Kiti pademonstravo įsisąmonintą asmeninę atsakomybę priimant vertybinius sprendimus ir t. t.

Egzistencinis mąstymas etikos pamokose yra grindžiamas abipuse mokytojo ir mokinio sąveika-dialogu, mokymusi atirandant informaciją įvairiuose šaltiniuose, hipertekstų prasmės įsisąmoninimu ir socialinių tinklų refleksija, – tai atskleidė mokytojas D.Klibavičius (Kauno jėzuitų gimn.) pranešimu „Mokinio asmenybės vystymosi galimybė taikant medijas“.

Kauno etikos mokytojai yra pasirengę ugdyti egzistencinį mąstymą, naudoti skirtingas mokymo(si) strategijas; konferencijos dalyvių pranešimai parodė aukš-

tą Kauno gimnazistų akademinio mąstymo ir kūrybinių gebėjimų lygį.

Kodėl verta studijuoti?

Kodėl verta studijuoti filosofiją ir etiką? VDU HMF Filosofijos katedros lektorius R.Viedrynaitis savo pranešime teigė, kad lengviau atsakyti į klausimą, kodėl neverta studijuoti filosofijos. Postmodernios vartotojiškos visuomenės nuostatos daro įtakos požiūriui į filosofiją ir etiką Lietuvos švietimo sistemoje. Šiuolaikinis dorinis ugdymas mokykloje yra priskiriamas prie vadinamųjų neakademinį dalykų, kurių pasiekimai nevertinami pažymiais, netikrinami egzaminais. Tačiau pripažįstama, kad „vartodami žodžių derinį „neakademiniai dalykai“ mes aiškiai suvokiame, kad dorinis ugdymas (menai, kūno kultūra) yra svarbūs bendrajam ugdymui ir asmens brandai ne mažiau nei tradiciniai akademiniai dalykai, tokie kaip kalbos, matematika, gamtamokslinis ir socialinis ugdymas“ (dr. P.Gudynas, NEC direktoriaus pavaduotojas). Etikos pamokos mokykloje ir filosofijos studijos universitete skatina besimokančiuosius egzistenciškai mąstant išplėsti savo požiūrį nuo kasdienės patirties ar karjeros planavimo iki filosofinio – pasaulėžiūrinio lygmens. Tai padeda susidaryti integruotą vientisą pasaulio vaizdą ir adekvačiai suvokti savo žmogiškąją tapatybę, įžvelgti darnios žmogaus būties galimybes „čia ir dabar“ būnant atviriems modernaus pasaulio reiškinių kaitai.

Konferencija vyko jaučioje minėto fakulteto Mažojoje salėje, kurioje visi – etikos mokytojai, mokiniai ir dėstytojai lektoriai – jautėsi kaip „sokratiškojo dialogo“ dalyviai.

Vilija ZELIANKIENĖ,

Ugdymo plėtotės centro

Ugdymo turinio skyriaus metodininkė

➤ IŠ KITO KRANTO

Beieškant laiko balandžio sniege

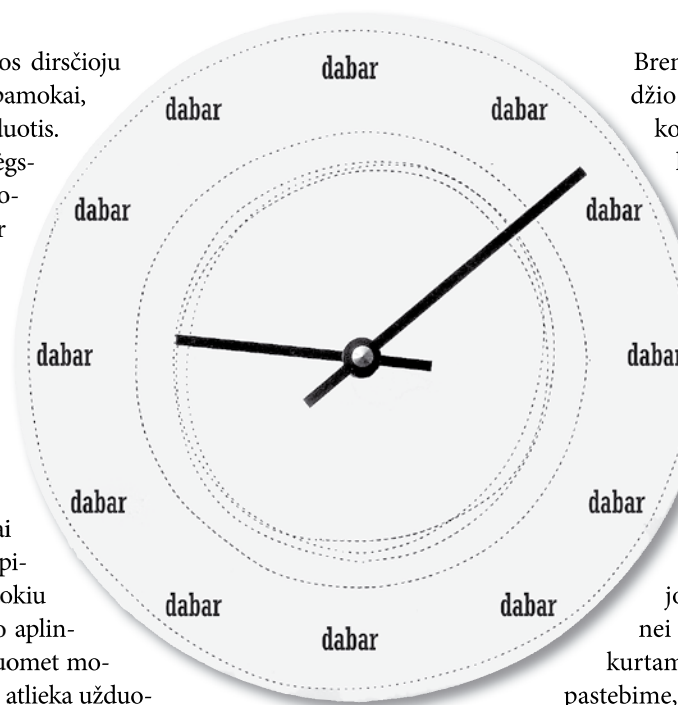
Gitana ABROMIKIENĖ

Mokytojas, grįžęs rugsėjį iš mokyklos ir nusisėgęs laikrodį, tikriausiai dirbteli ir ryškų baltą ruoželį ant kairiosios rankos riešo. Tai ne laikrodžio apyrankės įspaudas, o vasaros saulės tatuiruotė, primenanti, jog kol kas laikas ir žmogus susieti ta pačia smėlio virvele – žvilgsnyje išnykstančia diena, kartais džiaugsmingai liūdna, kartais prasmingai pilnatviška, kartais beprasme ir tuščia. Galima sakyti, kad tai išgyvento ir vis labiau į mus įsigyvenančio laiko peržvalga ir jo įvertinimas atrandant prasmę arba beprasmiškumą. Tokiam momentui nusakyti galbūt netiktų Napoleono įžvalga: „Aš galiu pralaimėti mūšį, bet negaliu tuščiai praleisti nė minutės.“ Baltą laiko apjuosties ruožą, kuris laikui bėgant nusitrina, tiesiog gruodį visai išblunka, įprastai pakeičia balti sniego ruožai už lango. Tuomet mus dažniausiai laikas aplenkia, jo visuomet ima trūkti, todėl kartais bandome pergudrauti jį: atsikeliame valanda anksčiau ir išjungiamo žadintuvą, nes jį išgirsti skambant dar nepabudus pernelyg nemalonu.

Dabar jau balandis ir baltojo ruožo ant kairiosios rankos nelikę nė pėdsako. Jį primena tik vaizdas pro langą: pavasariškai groteskiški balto sniego plotai, spindintys balan-

džio saulėje. Kartais į juos dirščioju baigiantis paskutiniajai pamokai, kai mokiniai atlieka užduotis.

Kartais per pamoką mėgstu atsisėsti į paskutinį suolą, šalia savo mokinių, ir stebėti klasę iš šio žiūros taško. Tuomet geriau pavyksta įsiklausyti į mokinių žodžius, atsakymus, įmantriai rezgamus juokelius, tiesiog pavyksta nors kelias minutes būti ne mokytoja, o mokine, paaugliška žvelgiančia į aplinką... Apima keistas jausmas, nes tokiu momentu jauti ne save, o aplinką. Smagu stebėti, kaip tuomet mokiniai veržiasi prie lentos, atlieka užduotis. Tai tiesiog veiksmingas mokinių pažinimo būdas ir mėgavimosi ugdymo procesu akimirkos, baigiantis pamokai, bet, deja, netirpstant balandžio sniegui.

Brendant per tirpstantį balandžio sniegą turbūt nereikėtų ieškoti praėjusio – (ne)prarastojo laiko. Realybė geriausiai pasiduooda valdoma, kai suprantame, jog beveik niekas šiame pasaulyje nuo mūsų nepriklauso, nors dažnai elgiamės taip, tarsi priklausytų viskas. Kartais beieškant laiko einama ten, kur norisi būti tiesiog savimi. Einame ne visuomet jau pozityviai regėdami aplinką, joje neatraskdami nieko naujo, tiesiog einame nei svetimai, nei įsibaiminę tame ne savo sukurto pasaulyje. Ir kartais net nepastebime, kaip baltus sniego ruožus po kojomis keičia balti saulės nepalieti ruoželiai ant kairiosios rankos riešo. Bet visuomet mums palikta galimybė tai pastebėti.

KLAUSIATE? ATSAKOME!

Kam teikti pirmenybę?

Kas turi teisę likti darbe, kai mokykloje mažinamas darbuotojų skaičius: pedagogė, kuri turi vyresniojo mokytojo kvalifikacinę kategoriją ir kartu su vyru augina du vaikus iki 14 metų, ar mokytoja, kuri turi mokytojo metodinio kvalifikacinę kategoriją ir yra pensinio amžiaus?

Tokia dilema kyla dėl to, kad Darbo kodekso (DK) 129 str. 4 dalis nurodo, jog darbo sutartis su darbuotojais, auginančiais vaikų iki keturiolikos metų, gali būti nutraukta tik ypatingais atvejais, jeigu darbuotojo palikimas darbe iš esmės pažeistų darbdavio interesus, o DK 135 str. tokių darbuotojų grupės neišskiria, kaip turinčios pirmenybės teisę būti palikti dirbti, kai mažinamas darbuotojų skaičius.

Vadovaujantis DK 135 str. 2 dalimi, šio straipsnio 1 dalies 2, 3, 4 ir 5 punktuose nustatyta pirmenybė likti darbe taikoma tik tiems darbuotojams, kurių kvalifikacija nėra žemesnė už kitų tos pačios specialybės darbuotojų, dirbančių toje įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, kvalifikaciją.

Todėl manytina, kad darbuotojų pirmenybė likti dirbti kvalifikacijos kriterijaus pagrindu taikoma ne tik DK 135 str. paminėtiems, bet ir kitiems tos pačios specialybės darbuotojams.

Teismų praktika suformavo taisyklę, kad, kai mažinant darbuotojų skaičių būti palikti dirbti tarpusavyje konkuruoja du ar daugiau darbuotojų, pirmenybė taikoma tiems iš jų, kurių kvalifikacija yra aukštesnė. Jeigu jų kvalifikacija yra vienoda, dirbti turėtų būti paliekamas socialiai labiau pažeidžiamas darbuotojas. Tačiau kai tokių darbuotojų kvalifikacija ir socialinis pažeidžiamumas yra vienodi, darbdavys turi diskrecijos teisę – gali pasirinkti, su kuriuo iš jų tęsti darbo santykius, o kurį atleisti iš darbo.

Pažymėtina, kad darbuotojo kvalifikacija – tai darbuotojo pasirengimo dirbti tam tikrą darbą laipsnis. Darbuotojo kvalifikaciją apibūdina jo turimos teorinės žinios, praktiniai įgūdžiai, patirtis, reikalingi dirbti tam tikrą darbą. Ji nėra tapati išsimokslinimui, taip pat ir kvalifikacinei kategorijai, nes tai tik vienas iš kriterijų, apibūdinančių darbuotojo kvalifikaciją. Darbuotojas gali turėti reikiamą kvalifikaciją (formalia prasme – išsilavinimą ir jį patvirtinančius diplomą, pažymėjimą ar pan.), tačiau dėl kitų aplinkybių, susijusių su profesiniais gebėjimais, gali būti pripažintas mažiau tinkamu dirbti tam tikrą darbą (pavyzdžiui, tai gali būti atvejis, kai darbuotojas negali įsisavinti naujų darbo ir (ar) informacinių technologijų, pavestas tapačias užduotis įvykdo per daug ilgesnį nei kitas darbuotojas laiką ir t. t.). Kvalifikacijos lyginamuoju aspektu svarbūs yra ir darbuotojo profesiniai gebėjimai, kuriuos gali įvertinti tik darbdavys, t. y. tiesioginis darbuotojo vadovas.

Kaip elgtis pastebėjus klasėje draudžiamą daiktą turintį mokinį?

Esu pradinį klasių mokytoja. Kaip turėčiau elgtis pastebėjus, kad mokinys rankose laiko peilį ar kitą draudžiamą daiktą?

Vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-1268 (2012 08 28) patvirtintomis Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams, draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama LR įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti mokykloje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių sąrašas nurodomas Mokyklos darbo tvarkos taisyklėse ar kituose mokyklos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose.

Pastebėjus tokį daiktą rankose turint mokinį pirmiausia reikėtų paprašyti, kad jis tą daiktą atiduotų. Reikėtų nurodyti ir priežastis, dėl kurių Jūsų prašymui mokinys privalo paklusti. Jeigu mokinys atsisako patenkinti Jūsų prašymą arba mokinio elgesys jau kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, reikia imtis pagrįstų fizinių veiksmų, kurie tokiam pavojui užkirstų kelią. Kitaip tariant, draudžiamą daiktą konfiskuoti panaudojant jėgą. Vadovaujantis minėtų rekomendacijų 28 punktu, mokyklos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę reikia nedelsiant informuoti mokyklos vadovą ar jo įgaliotą asmenį, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) arba bent vieną iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinę policijos įstaigą.

Kokie ir kada fiziniai mokytojo veiksmai mokiniui yra pagrįsti, nurodo IV rekomendacijų skyrius.

Prieš kiek laiko turi būti pranešta apie mokyklos vertinimą?

Prieš kiek laiko turi būti pranešta mokyklai, kad joje vyks išorės vertinimas? Ar gali būti išimčių?

Vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. ISAK-587 (2007 04 02) patvirtinto Bendrojo lavinimo mokyklų veiklos kokybės išorės vertinimo tvarkos aprašo 10 punktu, išorės vertinimą, suderinęs su mokykla, inicijuoja mokyklos savininkas (pvz., savivaldybės Taryba ar jos įgaliotas administracijos švietimo padalinys). Todėl mokykla apie planuojamą vertinimą sužino mažiausiai prieš pusę metų. Tik po to Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra (NMVA) sudaro vertinamų mokyklų sąrašą ir teikia jį tvirtinti švietimo ir mokslo ministrui. Gavusi ministro patvirtintą sąrašą, NMVA rengia vertinimo tvarkaraštį – vertinimo datas derina su švietimo padaliniu ar mokyklos savininku. Vertinamų mokyklų datas pateikiamos ir pačioms mokykloms. Suderinus datas, vertinimų tvarkaraštis skelbiamas NMVA tinklalapyje.

Vertinimo laikas gali būti keičiamas. Keitimai privalo būti suderinti su mokyklos savininko švietimo padaliniu ir pačia mokykla.

Parengė Vytautas STRAZDAS

PROJEKTAI

Prie „Ateities čempionų“ prisijungė ir V.Alekna

Aktyviai sportuoti vaikus turėtų skatinti ne tik mokykla, bet ir jų tėvai, norintys įskiepyti atžaloms pareigos, ryžto ir atkaklaus tikslo siekimo jausmą. Taip antradienį (04 16) surengtoje konferencijoje, skirtoje pristatyti šių metų sportiškiausios Lietuvos mokyklos rinkimų projektą „Ateities čempionai“, kalbėjo jo ambasadorių gretas šiemet papildęs daugkartinis pasaulio, Europos ir olimpinis čempionas lengvaatletis Virgilijus Alekna.

Sportiškiausios mokyklos rinkimai jau trečią pavasarį iš eilės skatina mažiau aktyvius moksleivius sportuoti, rungtis tarpusavyje ir pajusti, kiek azarto bei džiaugsmo gali suteikti sportas. Šiemet visos Lietuvos mokyklos kviečiamos susirungti dėl sportiškiausios vardo trečiąjį gegužės šeštadienį Kėdainiuose.

„Stengtis užtikrinti, kad moksleiviai pamiltų sportą, turėtume visi bendromis pastangomis – tiek švietimo sistema, tiek tėvai. Tuomet galbūt ilgainiui nebereikėtų ir tokių projektų kaip šis. Šiandien jis Lietuvoje – būtinas“, – apie trečius metus iš eilės vykstančius sportiškiausios mokyklos rinkimus „Ateities čempionai“ kalbėjo V.Alekna.

Projekto iniciatorius UAB „Daumantai LT“ vadovas Saulius Grinkevičius konferencijoje įvardijo šiemet projekto dalyvių laukiančias naujoves. „Esame dėkingi noro ir laiko

paremti šią idėją randantiems projekto ambasadoriams. Šiemet jų – net penki. Prie nuo pat pirmosios projekto dienos jį palaikančių čempionių Simonos Krupeckaitės, Jurgitos Štreimikytės-Virbickienės bei Eglės Balčiūnaitės prisidėti sutiko ir Virgilijus Alekna bei Rūta Meilutytė. Tačiau tai – dar ne visos naujienos. Smarkiai išaugo ir projekto prizinis fondas, aktyviai auga ir dalyvių skaičius. Esu įsitikinęs, kad ši iniciatyva kasmet vis labiau plėsis ir ilgainiui taps švente visos šalies moksleiviams“, – kalbėjo S.Grinkevičius.

Pernai sportiškiausios Lietuvos mokykloms išdalinęs 10 tūkst. litų prizą, skirtą įsigyti sportiniam inventoriui, projekto „Ateities čempionai“ iniciatorius šį fondą padidino daugiau nei dvigubai – šiemet projekto priziniame fonde – 22 tūkst. Lt. Beveik pusė sumos, 10 tūkst. Lt, atiteks pirmąją vietą užimsiančiai mokyklai.

Projekte dalyvauti ir dėl sportiškiausios mokyklos vardo rungtis kviečiamos visos šalies mokyklos. 3–8 klasių moksleiviai gegužės trečiąjį šeštadienį varžysis keturiose rungtyse: plaukimo, lengvosios atletikos, dviračių sporto ir krepšinio. Registruotis mokyklos gali projekto interneto svetainėje www.ateitiescampionai.lt.

„Dialogo“ inf.

TYRIMAI

Švara namuose lemia vaikų ateitį

Mičigano universiteto mokslininkai pristatydami savo tyrimą kasmetiniame Amerikos ekonomikos asociacijos susitikime visus nustebino pranešę, jog aptiko netikėtą koreliaciją. Pasirodo, vaikai, augę švariose namuose, suaugę įgyja aukštesnį išsilavinimą ir turi potencialą uždirbti daugiau už augusius nešvariose namuose. Tokia priklausomybė nustatyta po to, kai 1968 ir 1972 metais 5000-iuose namų buvo nustatytas švaros lygis. Prabėgus 25 metams šiuose namuose gyvenusių anuomet dar nedidukų vaikų, o dabar jau suaugusių žmonių buvo paprašyta atsakyti į klausimus apie įgytą išsilavinimą ir uždarbį.

Rasės, socioekonominės padėties ir tėvų išsilavinimo kintamieji buvo kontroliuojami, tad jie tyrimo išvadoms įtakos neturėjo.

Paašškėjo, kad užaugusieji namuose, kurie buvo įvertinti kaip „švarūs“ ir „labai švarūs“, mokėsi 1,6 metų ilgiau palyginus su augusiaisiais „nelabai švariose“ ir „purviniuose“ namuose. Priklausančiųjų pirmajai – augusių švariose namuose – respondentų grupei vidutinis metinis atlygis nešvariose namuose augusių žmonių vidutinę metinę algą lenkė 3100 dolerių.

„Namų švara gali liudyti, kad šeima vertina tvarką ir organizacinius įgūdžius visur – ne tik namuose, bet ir mokykloje bei darbe“, – tikina tyrėjai.

„Dialogo“ inf.

NE SPAUDAI

Praleistas šansas

Gamta vos ne iki vidurpavasario laukė, kol pozicija išveš rogutėmis į mišką opoziciją.

Kęstutis MILIAUSKAS

Kriterinis vertinimas: *Money, money, money must be funny...*

Ieva LOZURAITYTĖ,

*Vilniaus Tuskulėnų vidurinės mokyklos
10 kl. moksleivė*

Atėjo pavasaris.

Koks reikšmingas tai šiemet sakinsys, ne šiaip koks mažvaikio diktantas iš dviejų žodžių...

Namie kvailas, bet ištikimiausias pasaulyje šuo ir 150 IQ savo nekaltose akyse demonstruojanti katė vykdo nusikalstamas veikas pagal visus Baudžiamojo kodekso straipsnius. Tačiau jų niekas nebaudžia. O mane bau-

džia ne tik artėjančiais PUPP, bet ir profiliavimu... Gerai tiems mokslukams, kuriems kryptį į šviesų rytojų numatė ir nuo jo nukrypti nė per žingsnį nuo pat gimimo neleidžia tėvai arba kuriems jau vaikystėje ant aukšto stataus kalno pasirodė laimės žiburys, nušvietęs kelią į ateitį aukso raidėmis „šlovė“ ir „garbė“. Tokie veržliai metasi prie profiliavimo kalno ir, iš visų pusių šmėklų baidomi ir persekiojami, kopja ir lipa akmenimis aukštyn, kelią nuklodami vis naujais savo kritusių draugų kūnais...

Tačiau aš ne iš tų J.Biliūno drąsuolių ir mano akyse – ne džiaugsmas, o neviltis, nes man pasirinkti specialybę būnant 16-os – misija neįmanoma. Žinau, kuo DABAR nenoriu būti, bet nežinau, nei kuo noriu būti, nei – juo labiau – ko norėsiu po metų ar dvejų.

Mokykla atseit turi suteikti bendrąjį išsilavinimą. Tačiau jei pasirenki kelis dalykus A lygiu – tai juk jau ne bendrasis, o specialusis išsilavinimas... Kaip suprantu, filologus, fizikus, istorikus, biologus, geografus ir kitus specialistus turi ruošti universitetai, o ne vidurinės mokyklos ar gimnazijos. Bet vadovėlių ir programų autoriams atrodo kitaip. Kiekvienas jų siekia savo dalyką paversti svarbiausiu pasaulyje, ir niekas nenori nusileisti. Todėl arba išmoksti vieną dalyką, kuris patinka, arba visko po truputį ir nieko gerai. O jei išmoksti viską gerai, tai kažkas negerai su tavim. Yra arba bus negerai. Jauni-

mo depresijos, savižudybės, – ir kažin kas dėl to kaltas? Viskas suverčiama patyčioms, bet užmiršamos žudančios programos ir susuktos kaip neišpinami dredai egzaminų užduotys.

Dar galima būtų kentėti, jei nuo 11 klasės pradžios žinotum, pagal kokias taisykles teks žaisti laikant brandos egzaminus ir stojant į universitetus. Tačiau tėvynėje Lietuvoje nesi garantuotas, kad pabudęs egzaminu išvakarėse nesužinosi, jog pasikeitė egzaminų laikymo, vertinimo, priėmimo į aukštąsias mokyklas sąlygos ir kad tau teks, pavyzdžiui, laikyti valstybinį egzaminą dalyko, kurį mokeisi B lygiu, ar kad į tavo norimos specialybės privalomus egzaminus paskutinę minutę „įdėtas“ dalykas, kurio visai nesirinkai... Lietuvoje įsigali eksperimentų su 11 klasių mokiniais tradicija. Švietimo ir mokslo ministerija bei Nacionalinis egzaminų centras galėtų vienuoliktokams išduoti bandomųjų triušių pažymėjimus su didelėmis nuolaidomis visose mus dominančiose kavinėse, parduotuvėse ir pramogų centruose, – bent tokia paguoda būtų...

Taigi ką mokytis A lygiu? Ką – B? Ababab... ABBA! Eureka! Jau žinau, kuo noriu būti. Ir kaip anksčiau nesupratau! Juk viskas daroma ne dėl „tos Lietuvos“, o dėl pinigų: nustosi tobulinti ir keisti programas – nebegausi pinigų, o ir darbo nebeturėsi. Vadinasi, vadinasi... dirbsiu Nacionaliniame egzaminų centre arba Švietimo ir mokslo ministerijoje. Tuose jų skyriuose, kurie metų metus kuria „patobulinimus“. Svajonių darbas: jokios atsakomybės (bandomieji triušiai – jauni, iškės; žmonės per karus išgyveno, o kas čia – tik pora netikėtų egzaminų ar pasikeitusių vertinimų, – jaunam žmogui tik į naudą – užsigrūdins), užtat kiek pinigų... Man, kaip vartotojai, tai svarbiausia, todėl dirbsiu negailėdama jėgų, kasmet po kelis esminius pakeitimus pasiūlysiu. Taigi bus dar daugiau visokio konvertavimo, perkonvertavimo, kriterinį vertinimą keis norminis ir atvirkščiai (nelabai įsikertu, kas tai, tačiau koks skirtumas, svarbu keisti, nes kuo daugiau pakeitimų, tuo daugiau jiems skirtų biudžeto ir ES pinigų, laimėtų projektų, apmokamų seminarų pasikeitusiai sistemai aiškinti, – žodžiu, lis pinigais, ne, bus tiesiog pinigų tvanas, ir visa tai man man man, kaip dabar – programų ir egzaminų vertinimų keitėjams). Taigi bus norminimas, išnorminimas, atnorminimas, užnorminimas, pernормinimas, kol mokiniai pasieks galutinį iškvailėjimą, o tada – vėl iš pradžių, nes reikės atkvailinti, perkvailinti, nukvailinti, o tam vėl reikės kriterinius vertinimus keisti norminiais, vėl organizuoti išnorminimą, atnorminimą...

Pelningiausia ir perspektyviausia specialybė! Valio, pagaliau radau save ir savo vietą tėvynėje Lietuvoje, kurios pagrindines vertybes įvardijo dabartinių programų tobulintojų kartos grupė „Abba“: *Money, money, money / Must be funny / In the rich man's world...*

ŠMM ir NEC galėtų vienuoliktokams išduoti bandomųjų triušių pažymėjimus su didelėmis nuolaidomis visose mus dominančiose kavinėse, parduotuvėse ir pramogų centruose.

Ką tikrina lietuvių kalbos kalbėjimo įskaita?

Vytenis PAULAUSKAS

Absurdas

Kokia yra Lietuvos valstybinė kalba? Kokia yra daugumos lietuvių gimtoji kalba? Be abejo, tokie klausimai atrodo keisti ir į juos tėra vienas atsakymas – Lietuvos valstybinė ir daugumai lietuvių gimtoji kalba yra lietuvių.

Tačiau jeigu taip, kas yra tikrinama mokykloje lietuvių kalbos kalbėjimo įskaita? Ar lietuvis moka kalbėti lietuviškai? O galbūt – ar tas tariamas lietuvis nėra koks nors užsimaskavęs Rusijos arba Gazpromo agentas?

Toks žinių patikrinimas kalbėjimo įskaitos būdu yra visai logiškas mokantis užsienio kalbų. Taip patikrinama, ar pakankamas mokinio žodynas, ar mokinyssugeba įvairiomis temomis susikalbėti su pašnekovu. Tačiau tikrinti, ar visą gyvenimą

lietuviškai kalbėjęs mokinyss moka su mokytoju susikalbėti lietuviškai, yra absurdas. Per kalbėjimo įskaitą galima būtų tikrinti nebent tai, kaip mokinyss išmano lietuvių literatūrą. Tačiau tai būtų ne kalbėjimo, bet lietuvių literatūros įskaita.

Galbūt kalbėjimo įskaita norima patikrinti mokinio oratorinio meno gebėjimus? Tačiau tai taip pat neturi jokio ryšio su lietuvių kalba ir literatūra. Žmogus gali nebūti geras oratorius, tačiau puikiai mokėti lietuvių kalbą ir daug ką išmanyti apie lietuvių literatūrą.

Iš tuščio į kiaurą

Vieni iš Seimo valdančiosios koalicijos partijų paskelbė idėją Lietuvoje įgyvendinti tiesioginę demokratiją.

Kitaip sakant, visi Lietuvos piliečiai turės priiminėti politinius sprendimus, visi turės tapti politikais. O juk gerų politikų bene svarbiausia savybė yra tobuli

oratoriniai gebėjimai. Tie gebėjimai pasireiškia mokėjimu pilstyti iš tuščio į kiaurą, t. y. mintį, kurią galima pasakyti vienu sakiniu, viešai gromuliuoti mažiausiai valandą.

Kita politiko savybė – atsakyti į nepatogius klausimus taip, kad į juos būtų neatsakyta, bet kartu ir taip, kad gautais atsa-

kymais klausėjas būtų patenkintas. Tikras politikas turi sugebėti visas problemas taip suveltį, kad paskui nei jis pats, nei niekas kitas nesugebėtų išpainioti.

Manau, dabartinės gimtosios kalbos įskaitos ir mano nusakytų politikų gebėjimų sąsajos akivaizdžios.

Verslininkai ketina prisidėti

Mažeikių politechnikos mokykloje (MPM) organizuotas verslininkų ir mokyklos profesijos mokytojų susitikimas. Jo tikslas buvo atskleisti socialinės partnerystės ir profesinio rengimo tobulinimo sąsajas, partneriams pereiti nuo patariamojo vaidmens prie sprendimus priimančiojo. Susitikimo dalyviai išsakė ne tik kritikos ir pastabų, bet ir pateikė konkrečių siūlymų, kaip pagerinti profesinio ugdymo kokybę rajone.

Kritika ir pasiūlymai

Susitikimo organizatoriai įsitikinę, kad socialinė partnerystė turėtų tapti vienu svarbiausių profesinio rengimo kokybės užtikrinimo veiksnių. Mokytojai pristatė MPM įgyvendinamas profesinio mokymo programas, išsakė, su kokiomis problemomis susiduria.

Diskusijos metu vyresniosios kartos verslininkai pažėrė kritikos dėl pasenusios mokomųjų dirbtuvių įrangos, nepakankamų mokinių profesinių gebėjimų, įgūdžių, nesilankymo jų įmonėse. Jaunosios kartos verslininkas akmeniškis Vidas išsakė nuomonę, kad švietimo įstaigos dėl lėšų stokos bei spartaus technologijų progreso niekada neturės naujausios įrangos – tokios, kokią turi įmonės, ir pasiūlė verslininkams patiems vykdyti į profesines mokyklas, tartis

dėl specialistų rengimo ir padėti mokyklai juos kokybiškai parengti.

Jam pritarė ir mokyklos Viešnių skyriaus vedėja Tatjana Kinčienė, sakydama, jog mokykla gali suteikti tam tikros specialybės pagrindus, žinių bei įgūdžių, o verslininkai per mokinių praktiką darbo vietoje turėtų sudaryti sąlygas jas pagilinti bei įgyti naujų specifinių, tai įmonei reikalingų darbininkų kompetencijų. T.Kinčienė taip pat pridūrė, kad mokyklos mokytojai ir mokiniai vyksta į pažangias įmones Lietuvoje ir užsienyje, kur susipažįsta su naujausiomis technologijomis, įranga. Kiti mokiniai supažindinami su naujovėmis technologijų pamokose naudojant internetą, vaizdines priemones.

Susitikime dalyvavęs Seimo narys Kęstutis Bartkevičius sakė, kad regionuose negali būti konkurencijos tarp aukštųjų mokyklų ir profesinio mokymo. Turi būti bendra strategija, galbūt – bendros dirbtuvės. Panašios nuomonės buvo ir verslininkai.

Naftos įmonės atstovai džiaugėsi glaudžiu bendradarbiavimu su mokyklos profesijos mokytojais, tačiau apgailestavo, kad pastaruosius ketverius metus gamykla neturėjo galimybės priimti nė vieno operatoriaus – pakanka savų. Tačiau siūlė „nenumarinti“ šios programos, nes darbuotojai sensita: jiems išėjus pensiją, prireiks jaunų darbininkų, kurių greitai parengti neįmanoma.

Vienos autoserviso įmonės vadovas apgailestavo, kad Lietuvoje, taip pat ir Mažeikiuose,

ruošiami specialistai Norvegijai ar kitoms užsienio šalims. „Kol mūsų darbdaviai negalės mokėti su užsieniu konkuruojančio atlyginimo, tol jaunimas bėgs iš Lietuvos“, – teigė jis. Be to, verslininkas skundėsi, kad į praktiką ateina mokiniai, nenusiteikę įgyti įgūdžių, reikalingų būtent tos įmonės veikloje, nes nesiruošia pasilikti čia dirbti.

Teisės aktai – ne šventoji karvė?

Tiek vietiniai verslininkai, tiek kaimynai pateikė daug vertingų pasiūlymų, patarimų, siūlė pagalbą. Tačiau ne viską mokykla gali įgyvendinti, nes to neleidžia kai kurie teisės aktai, reglamentuojantys profesinį mokymą.

Vienas iš tokių pasiūlymų buvo labai operatyviai reaguoti į darbdavių poreikį ir per trumpą laiką parengti nedidelį skaičių reikalingų specialistų. Tačiau Švietimo ir mokslo ministerija leidžia sudaryti profesinio mokymo grupę, kai joje yra ne mažiau nei 25 mokiniai, be to, naujos profesijos darbininkams parengti reikalinga programa, atitinkama materialinė bazė.

Susitikimo metu verslininkų akys krito į Seimo narį, kuris sakė, kad teisės aktai – tai ne šventoji karvė ir juos galima keisti. K.Bartkevičius pritarė nuomonei, jog Lietuvoje yra per daug aukštųjų mokyklų, parengiama per daug specialistų su aukštuoju išsilavinimu, kurie vėliau dirba padavėjais, barmenais, pardavėjais ir t. t. Pasak parlamenta-

ro, profesinio mokymo prestižas turėtų augti. Dėl konkrečių teisės aktų keitimo siūlė kreiptis į Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkę Audronę Pitrienę.

Nors Darbo birža bei mokykla, ruošdama naujas profesinio mokymo programas, vykdo darbdavių apklausas apie darbininkų poreikį, darbo rinkos tyrimai dažnai neatitinka jaunimo poreikių. Jaunimas nori stoti ir į tokias specialybes, kurios yra nepaklausios, kurias baigus sunku įsidarbinti. Mokykla yra parengusi nemažai programų, į kurias pakankamo skaičiaus kandidatų grupei sudaryti nesulaukia.

Susipažindindami su mokyklos dirbtuvėmis, profesijos mokytojai dar ilgokai bendravo su verslininkais, kurie apžiūrėjo turimas priemones, aptarė, kaip pagerinti specialistų rengimą, suteikiant jiems labiausiai reikalingų žinių ir gebėjimų. Daug pasiūlymų, tiek metodinių, tiek įrangos atnaujinimo klausimais, gavo elektrikų, suvirintojų, stalių specialybių profesijos mokytojai. Kai kurie pasiūlymai, kaip naujų suvirinimo dirbtuvių įrengimas įmonės patalpose, reikalauja papildomų susitikimų, gilesnės analizės, derinimų. Toliau vyks susitikimai atskirose įmonėse pagal specialybių grupes, kur bus tariamasi, kaip pagerinti mokinių praktinį mokymą realiose darbo vietose su modernia įranga.

Stasė ČUPKOVIENĖ,

Mažeikių politechnikos mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui

KOLEGA – KOLEGAI

Išmok paprasčiau!

Renė TAMOŠAITIENĖ,

Kuršėnų politechnikos mokyklos IT mokytoja

Stalių specialybės mokytojai šį pusmetį profesinio mokymo užsiėmimus organizuoja netradicinėje aplinkoje. Norėdami gerinti mokinių profesinius pasiekimus, nutarė dalyvauti APPLE 2013 m. projektinėje veikloje. Pateikėme paraišką ir mūsų projektas „Išmok paprasčiau“ gavo finansavimą. Į projekto veiklą įsitraukė Kuršėnų miesto Etninės kultūros ir tradicinių amatų centras.

Stalių specialybės mokiniai, jau rudenį apsilankę Ama-

Profesijos mokytojas A. Paškauskas mokė visus norinčiuosius pasidaryti medinį švilpuką.

tų centre, apžiūrėjo fonduose esančius eksponatus, domėjosi Kuršėnų miesto istorija, senaisiais amatais. Mokiniai pagamino (sumontavo pagal pateiktus techninius reikalavimus) ekspozicijai skirtas lentynas, sukonstravo specialų stovą molio gaminių džiovinimui. Tautodailininkų parodoje, skirtoje Vasario 16-ajai, savo darbus eksponavo stalių specialybės mokytojai kartu su mokiniais.

Apsilankę A. Steponavičiaus personalinėje parodoje mokinukai susidomėjo funkcionaliais žaislais iš medžio. Niekur lig tol nematyti mediniai žaislai, medžio konstrukcijos ir įvairūs rakandai visiems patiko. Tad šiemet Amatų dienų mokykloje metu mūsų staliai ir baldžiai mokė pasigaminti paprasčiausius medinius žaislus. Pirmakursiai su profesijos mokytoju A. Paškausku mokė visus norinčiuosius pasidaryti medinį švilpuką. O antrakursiai, vadovaujami profesijos mokytojo E. Žilinsko, pagamino dinaminę medinę konstrukciją – žaislą „Antelė-krypuoklėlė“. Trečiakursiai staliai (profesijos mokytojai V. Tamošaitis, V. Užgrindis) pagamino netradicines zylutėms skirtas lesyklėles.

Projektinė veikla dar tik įpusėjo. Mokiniai renka medžiagą apie senuosius lietuviškus medinius žaislus internete, domisi Kuršėnų krašto žaislais, klausinėja savo tėvų apie jų vaikystės žaislus. Visi kartu panagrinėjome naują N. Pluraitės-Andrejevičienės knygą „Lietuvos vaikų žaislai“. Susipažinome su žaislų klasifikavimu, radome informacijos ir apie žaislus gaminusius kuršėniškius: dievdirbį V. Braslauską (g. 1863 m.), dariusį medinius švilpukus, S. Vilimą – molinių švilpukų karalių. Iš surinktos medžiagos IT pamokų metu pirmakursiai parengė pateiktis.

Mūsų veikla neapsiriboja vien žaidimais. Už skirtas lėšas įsigijome medžiagų (medienos, klijų, švitrinio popieriaus, furnitūros ir t. t.).

Etninės kultūros ir tradicinių amatų centrui gaminame 8 komplektus staklių, skirtų juostų audimui. Pirmakursiai kompiuteriu pasidarė staklių detalių brėžinius, pasiruošė technologines korteles. Šiuo metu jau darbai įpusėti. Jau suprojektuotas standas-rodyklė prie Amatų centro. Atšilus orams informacinį standą sumontuosime prie Etninės kultūros ir tradicinių amatų centro.

Pokalbio su darbdaviu etika

Karjeros koordinatorė A. Kovėrienė būsimus prekybos įmonių vadybininko padėjėjus konsultuoja karjeros klausimais.

Kuršėnų politechnikos mokyklos karjeros koordinatorė **Audronė Kovėrienė** ir profesijos mokytoja **Inga Viršilienė** parašė „Dialogui“ apie savo mokymo įstaigoje organizuotą integruotą atvirą ugdymo karjerai etikos ir dizaino pamoką „Pokalbio su darbdaviu etika, aprangos stiliaus ir laikysenos kontrolė“. Šios pamokos metu I kurso prekybos įmonių vadybininko padėjėjai sužinojo, kaip tinkamai pasiruošti pokalbiui su darbdaviu. Pamokoje mokiniai diskutavo karjeros klausimais su karjeros koordinatorė A. Kovėriene, etikos mokytojai F. Pigulevičienei vadovaujant analizavo bendravimo su darbdaviu sėkmę lemiančias nuostatas, pasiskirstę grupėmis atliko praktinę užduotį – ruošėsi improvizuotam pokalbiui su darbdaviu. Profesijos mokytoja (dizainas) I. Viršilienė moksliviams pateikė dvi labai paprastas taisykles, kurių reikia laikytis einant į pokalbį: pasirūpinti savo išvaizda ir kontroliuoti savo laikyseną. Šioje pamokos dalyje mokiniai susipažino su aprangos stiliais, pasisveikinimo, akių kontakto, kūno padėtimis bendraujant su darbdaviu.

Pasak informacijos autorių, pamoka padarė įspūdį ne tik mokiniams, bet ir pamoką stebėjusiems mokytojams. Aptarimo metu nuspręsta parengti šios temos pamokų ciklą ir vesti tokias pamokas visoms mokyklos grupėms.

Švietimas: apmaudus atotrūkis ir pokyčių perspektyvos (III)

Aušra MALDEIKIENĖ

► Tęsinys. Pradžia – Nr. 14, 15

Trečias klausimas: o kas kaltas, kad mes taip retai patenkinti savo mokykla?

Kultūrinis kapitalas: trys būviai

Garsus prancūzų sociologas Pierre'as Bourdieu, analizuodamas Prancūzijos švietimo sistemą ir kultūros įtaką socialinei stratifikacijai, padarė labai įdomias išvadas apie kultūros vaidmenį ekonomikoje ir tuo pagrindu suformulavo kultūrinio kapitalo sąvoką. Jis parodė, kad analizuojant labai dažnai praleidžiamas vienas esminis momentas – neįvertinamas tas kultūrinis „paveldas“, kurį vaikai atsineša iš savo šeimų. Tai, kas labai dažnai pateikiama kaip gebėjimai ar talentai, kur kas geriau gali būti suvokta kaip kultūriniai mokinių ypatumai, kurių juos išmoko tėvai ir kurie yra savotiškos pasekmės to, kad augai „teisingoje“ šeimoje.

Įprasta žmogiškojo kapitalo samprata išplėtotą ekonomikos Nobelio premijos laureato Gary'io Beckerio darbuose, ir čia tas kapitalas yra tik išsilavinimo pasekmė. P.Bourdieu suformuluoja kultūrinio kapitalo sąvoką teigdamas, kad žmogiškasis kapitalas atmeta tai, kas vyksta šeimoje: „nuo pačios pradžios, žmogiškojo kapitalo apibrėžimas, nežiūrint jo humanitarinių konotacijų, nepasistūmėjo toliau gryno ekonomizmo ir neišmanymo, *inter alia*, to fakto, kad galutinis mokymosi pelnas priklauso nuo kultūrinio kapitalo, kuris jau anksčiau investuojamas šeimoje“. Ir tai, kad kultūrinio kapitalo jėga švietime nesuprantama, – teisingai pabrėžia P.Bourdieu, – tik stiprina jo reikšmę.

Kultūrinio kapitalo sąvoka, pasak P.Bourdieu, apima tris būvius: įgytą (*embodied state*), įkūnytą (*objectified state*) ir institucinį (*institutionalized state*).

Elenos Tervidytės nuotr.

Įgytas būvis apytikriai gali būti suvoktas kaip geras išsilavinimas: kiekvienam išsilavinusiam žmogui „nušlifuoti“ reikia daugybės metų darbo, tačiau tai tėra kažkas panašaus į daikto pagerinimą (analogiška automobilio „papuošimams“). Pats mechanizmas užsukamas gerokai giliau.

Įkūnytas, įdaiktintas kultūrinio kapitalo būvis apima tokius dalykus, kaip taptyba, skulptūra ar architektūra. Nors pinigai suteikia galimybę juos įgyti, mus čia domina kita – jų simbolinis turėjimas, „suvaldymas savyje“.

Galiausiai institucinis kapitalas „pasakoja“ apie akademinius laipsnius. Nors savamokslis gali būti gerokai labiau išsilavinęs už kitą profesorių, titulo ar kokio kito oficialaus pažymėjimo neturėjimas užkerta daugelį kelių, taip pat gal-

būt ir galimybę gauti didesnę darbo užmokestį.

P.Bourdieu pažymi, kad skirtingos kapitalo rūšys tam tikrais atvejais viena kitą keičia, o taip pat virsta finansiniu kapitalu (tai pasakytina ir apie socialinį kapitalą (ryšiai) bei simbolinį, kuris net nežino toks esąs, – tarkime, charizma).

Pirmiausia tėvų rūpestis ir atsakomybė

Kokias išvadas galime padaryti? Visi mūsų vaikų pasiekimai yra pirmiausia mūsų pačių – tėvų – rūpestis.

Visuomenė neretai linkusi tai atmesiti. Štai labai tipinis tokio mąstymo pavyzdėlis – komentaras iš interneto gelmių: „Baikite čia varyti ant nelaimingų terorizuojamų vaikų tėvų, kurie dažniausiai yra taikūs ir ramūs žmonės, pražu-

vę darbuose, kad galėtų save išlaikyti, apmokėti visas sąskaitas, sumokėti mokesčius ir žiūrėti, kad vaikams nieko netrūktų. Tokie tėvai dažniausiai išivaizduoja, kad mokykloje vaikas tikrai saugus, nes juk ten gimnazija, visi superspecialistai dirba, būrys visokių paslaugų pagalbininkų...“ Panašūs, mano galva, tiesiog isteriški jausmų protrūkiai – esą daug dirbu, neturiu laiko, neturiu pinigų, už ką mokytojams moka atlyginimus ir panašiai – tėra ano įkūnyto kultūrinio kapitalo pavyzdys. Taip rėkia tie, kuriems patiems stigo namų, o dabar stinga proto suvokti, kur tai veda.

Tai kas turi vesti pirmyn, padėti, skatinti ir puoselėti? Kas turi džiaugtis vaiko pasiekimais ir rodyti jam džiugios būties galimybę? Težinau vieną tikrą vietą, kuri gali tai padovanoti, – namus. Ir nesvarbu, ar tie namai yra kai kurių politikų taip mėgstama esą vienintelė tikra šeima su mamyte ir tėveliu, ar viena mama, o gal tik tėtis, o gal ir nestandartiniai seneliai. Vieta, į kur grįžtama po pamokų, kur visada esi laukiamas ir priimamas su visais trūkumais, kur esi besąlygiškai mylimas.

Iš tiesų tėvai, atiduodantys vaiką mokyklai, gali ir privalo reikalauti vieno: kad jų vaikas gautų žinių ir įgūdžių, kurie jam bus būtini dirbant ir atliekant piliečio pareigas. Laimės, džiaugsmo, palinksimimų, visokių šokių ir dainų savo vaikams tėvai turi ieškoti už mokyklos ribų, tiesiog linksmai ir prasmingai leisdami laiką su vaikais savaitgaliais: sportuodami, vaikščiodami, skaitydami, kartu žiūrėdami ir analizuodami televizijos laidas bei filmus ir t. t. Tai ir sukurs asmenybę, kuriai mokytojas gali tik padėti, šlifudamas jos mąstymą, argumentavimą, mokėjimą sklandžiai dėstyti mintis ir ieškoti problemų – pradedant nuo lengvai gvildenamų ir palaipsniui einant prie tų, kurios neturi galutinio atsakymo-sprendimo.

► Tęsinys – kitame numeryje.

Kokiais idiotais laikote tėvus?

Andrius TAPINAS

Kažkada jau rašiau apie, mano nuomone, visiškai idiotišką Kino įstatymo punktą, kuriuo į N13 ir N16 pažymėtus filmus net ir su tėvais yra neįleidžiami tokio amžiaus dar neturintys vaikai. Taip dvylikamečiui vaikui yra užkertamas kelias pasižiūrėti naujausią Bondo filmą, o penkiolikmetė paauglė negali legaliai pamatyti „Brėkštančios aušros“. Šiuolaikinių technologijų amžiuje toks draudimas yra ne tik nepagarba tėvams, bet ir visiškai anachronizmas.

Keli sveiko proto Seimo nariai praėjusią savaitę pateikė svarstyti įstatymo pataisas, pagal kurias į tokius filmus vaikai galėtų eiti tik lydimi tėvų. Pataisos būtų parodžiusios, jog mūsų parlamentas dar nėra visiškai nuvertinęs šeimos instituto ir palieka šį bei tą spręsti tėvams.

Pataisos buvo atmetos ir netgi negrąžintos svarstyti. Iš esmės – „Drąsos kelio“, Lenkų rinkimų akcijos ir... TS-LKD pastangomis. Dėl pirmųjų dviejų dar daugmaž viskas aišku – ten vyksta pokalbiai su Marso kanjonais. O ką norėjo pasakyti tradicinės stiprios šeimos vertybes esą ginantys konservatoriai?

Jų nuomone, tėvai nėra įgalūs spręsti, kaip jie nori leisti laisvalaikį su savo vaikais? Konservatorių nuomone, geriau tegu tėvai būna viename kambaryje, o vaikai kitame kambaryje žiūri parsišūstas nelegalias tų filmų kopijas? Nuo to geriau bus kam? Šeimai? Kino teatrams? Dar kažkam? Jų dėka aš negaliu nusivesti savo vaikų į naujausią Tomo Cruiso filmą ar į „Sielonešę“, dėl kurios alpėja viso pasaulio paaugliai.

Konservatoriai jau dalijasi portfelius kitai kadencijai. Jų taikiny – jauni profesionalai, gaunantys aukštesnes pajamas, gyvenantys miestuose ir tradicinėje šeimoje auginantys ne po vieną vaiką. Tai norėčiau paklausti ir Pauliaus Saudargo, ir šešėlinio kultūros ministro Manto Adomėno, ir kitų progresyviųjų *Facebooke* besireiškiančių konservatorių, tokių kaip Rasa Juknevičienė ar Dainius Kreivys, – ar nemanote, kad po tokių sprendimų, kuriais prikišamai parodote, kokiais idiotais laikote mus, Lietuvos tėvus, jūsų jaunasis elektoratas parodys jums vieno piršto ženklą?

Iš A. Tapino veidaknygės

Kaip mažas darželis Lietuvos įvaizdį kūrė

„Daug mokyklų šiandien dalyvauja tarptautiniuose projektuose, keičiasi patirtimi ir skleidžia žinią apie Lietuvą tarp kitų šalių. Tačiau darželiai į tarptautinę veiklą įsitraukia kol kas rečiau. Karmėlavos lopšelis-darželis „Žilvitis“ yra pirmasis Kauno rajone, turintis tarptautinės veiklos patirties, todėl mums pirmiesiems kovo viduryje teko organizuoti atsakomąjį Comenius projekto „Puppets with a green mission“ („Žalioji lėlių misija“) partnerių susitikimą Lietuvoje“, – rašo „Dialogui“ Jolanta VARANAVIČIENĖ, Karmėlavos lopšelio-darželio „Žilvitis“ auklėtoja ekspertė, minėto projekto koordinatore.

Nuo tualetinio popieriaus iki pranešimų anglų kalba

Ruošmės ilgai ir atsakingai – ne juokas į svečius pasikviesti per 30 pedagogų iš 8 Europos šalių. Juk negali jiems pasakyti, kad neturime nei pinigų, nei spausdintuvo, kad – kol biudžetas nepatvirtintas – negalime pirkti nei tualetinio popieriaus, nei perdugusios elektros lemputės. Būtų juokinga, jei nebūtų graudu. Taigi patuštino savo asmenines sąskaitas, bet darželis švietė ir į svečius užteitė kvietė. Vos pradėję rengti susitikimą, jautėme didžiulį Karmėlavos miestelio bendruomenės, seniūnijos, Ramučių kultūros centro, Karmėlavos Balio Buračo gimnazijos, aplinkinių įmonių dėmesį ir didžiulį palaikymą. Ačiū jiems už tai...

Penkios dienos pralėkė tarsi viena. Pirmoje dienos pusėje vyko įtemptas darbas: konferencijos, susitikimai, edukacinė veikla, įvairios diskusijos. Didžiausias dėmesys buvo skiriamas gamtai, kaip svarbiam ikimokyklinio amžiaus vaiko auklėjimo idėjų šaltiniui. Kiekviena šalis pristatė savo patirtį šioje srityje.

Mūsų darželio pedagogėms šios konferencijos taip pat buvo didžiulis iššūkis. I.Černajūtė, E.Zavodskienė, R.Alionienė, O.Nemurienė pirmą kartą parengė ir skaitė pranešimus ekologinėmis temomis anglų kalba. Bravo moterims! Daug paprasčiau yra mokykloms, kurios turi anglų kalbos mokytojus, kuriuos gali „išnaudoti“ tokiems projektams. Mūsų pedagogės gali kliautis tik pačios savimi. Šiuo atveju labai didžiuojusi ir džiaugiuosi savo kolegėmis, kurios, tobulėdamos pačios, dalijasi savo patirtimi ir su užsienio šalių mokytojais.

Sutartinės ir ledo eketės

Dar prieš rengiant šį susitikimą ilgai galvojau apie pagrindinę ir viską apimančią idėją, kuria galėčiau remtis koordinuodama šį renginį. Pasak vieno iš projekto partnerių, patyrusio olandų mokytojo Halbe Hagemano, „kiekviena šalis yra savita, svarbu tai atrasti“. Beje, šio mokytojo patirtis apie Lietuvą itin įdomi. 1976 metais jis su savo draugais sumanė aplankyti Lietuvą ir paprašė tuometinės Sovietų Sąjungos atstovybės vizų, leidi-

mo vykti. Gautas atsakymas – šį jis išlaikė iki šių dienų – suglumino: „Į Lietuvą vykti negalite, nes Lietuvoje nėra kelių.“ Kaip sakė ponas Halbe, to pakako, kad susidomėjimas Lietuva išaugtų ir ši paslaptinė šalis taptų svajonių šalimi. Mūsų projektinis susitikimas, – paties mokytojo žodžiais, – buvo senojo olando svajonės išsipildymas.

Viso susitikimo metu pagrindinė projekto tema – ekologija susipynė ir glaudžiai susiliejo su kultūros (ja mes saviti) tema. Šioje vietoje negaliu nepasidžiaugti darželio tėvų bendruomenės pagalba. Dvi mamos suorganizavo sutartinių chorą – taip! – ir puikiai pristatė mūsų tautos pasididžiavimą – sutartines. Svečiai buvo sužavėti, mes – laimingos.

Popietėmis svečiai klaidžiojo po laukinį mišką Girionyse, fotografavo ledą ir žavėjosi Kadagių slėnio vaizdais. Beje, ši susitikimo dienotvarkės dalis susilaukė daugiausia kritikos: „Ką jie veiks tame purvinyje?“ ir pan. Nepaisant to, laukinis miškas labai patiko pietiečiams ir islandams, kurių šalyse tokių miškų paprasčiausiai nėra. Gera buvo stebėti svečius, krykštaujančius kaip vaikai, laičiančius rastą varvėklį ar tiesiog įsiklausančius į sniego gurgždėjimą einant...

Svečiai išbandė Rumšiškio pirties garą, kur šalčiui atsparios islandės kartu su pirmą kartą sniegą mačiusiais ir minusinę temperatūrą patyrusiais turkais, ispanais ir portugalais nūrė į ledo eketę, tuo pagąsdindami net ir mus, susitikimo šeimininkus. „To neužmiršime visą savo gyvenimą. Ačiū Jums!“ – dėkojo svečiai.

Nepamirštamas buvo ir bendruomenės vakaras, po kurio svečiai Youtube įnirtingai ieškojo ir negalėjo rasti jiems patikusių lietuvių liaudies šokių ir žaidimų...

Beje, paskutinę dieną leidome svečiams patiems „atrasti“ Laisvės alėją. Suskirstę komandomis, papuošę „Žalgirio“ sirgalių atributika, davėme užduotis surasti įžymiausius Laisvės alėjos taškus ir juose nusifotografuoti. Laisvės alėja, ko gero, dar nebuvo mačiusi tokių fantastiškų mokytojų – solidžių, patyrusių ir skuodžiančių su lapais rankose, trispalviais perukais ant galvų...

Diena

kitaip

Lietuvos švietimo asociacija „Jaunimo akademija“, vienijanti asmenis, organizuojančius vaikų neformalųjį švietimą, pakvietė įvairias šalies institucijas surengti „Dieną kitaip“. Šios iniciatyvos tikslas – organizuoti netradicinės veiklos, iniciatyvumo ir išradingumo dieną, aktyviai viešinant neformaliojo ugdymo vertę. Mokytojai, darželių auklėtojai, klubų, centrų vadovai buvo raginami inicijuoti veiklas, kurios skatintų bendruomenės bendrauti, suvienytų suaugusiųjų ir jauniosios kartos kūrybinį potencialą, sudarytų sąlygas įgyvendinti originalius sprendimus ir patirti šviesių emocijų.

Į kvietimą atsiliepė 22 institucijos iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Kėdainių, Plungės, Tauragės, Utenos miestų, Prienų, Širvintų rajonų. Į įvairią „kitokią“ ugdomąją veiklą buvo įtraukta maždaug apie 3000 vaikų ir jų ugdytojų – mokytojų ir tėvų.

• Šiaulių Didždvario gimnazijos bendruomenė nusprendė dieną praleisti be įprasto šurmulio – skambučio į pamokas, garsių šūksnių mokyklos koridoriuose, mobiliųjų telefonų skambučių. Nuo ryto gimnazijos mokiniai ir kuratorės pasitiko į pamokas besirenkančius mokinius ir mokytojus kūno kalba, gestais primindami, jog mokykloje – „Tylos diena“ (žr. nuotr.). Pasak informacijos „Dialogui“ autorės Didždvario gimnazijos Neformaliojo ugdymo ir pagalbos skyriaus vedėjos **Daivos Trijonienės**, mokiniai greitai perėmė pasiūlyto žaidimo taisykles – sveikinosi ne balsu, o apsikabinimais, gestais, šypsenomis, reveransais. Mokyklos bendruomenę neįprasta tyla lydėjo iki 12 val. Atmosferos netrikdė nei į pamokas ar iš jų kviečiantis skambutis, pamokas mokytojai vedė tyloje, pasirinkę netradicines ugdymo priemones. Per pertraukas skambėjo relaksacinė muzika, visi stengėsi bendrauti neverbaline kalba.

„Tylos diena“ leido pajusti, kiek įvairių balsų ir garsų mus

supa kiekvieną dieną ir kokias išradingas ir smagias formas gali įgauti bendravimas, kai apribojamas įprastinis būdas reikšti mintis ir jausmus“, – dalijasi D.Trijonienė.

• Šiaulių Simono Daukanto gimnazija surengė iniciatyvą „Bendraamžiai – bendraamžiams“. 26 savanoriai (II–IV klasių mokiniai) pravedė aktyvias klasių valandėles. Buvo organizuojami aktyvaus bendravimo, energijos žaidimai, atliekamos komandinio darbo reikalaujančios kūrybinės užduotys „Žirgų lenktynės“, „Atomai ir molekulės“, „Princesės ir drakonai“, „Pasitikėjimo ratas“. Klasės būrėsi visur: vienos – kabinetuose, kitos – koridoriuose, nes veiklai reikėjo erdvės. Gimnazija skambėjo nuo darnaus mokinių juoko, plovimų, džiaugsmo šūksnių. Klasių vadovai valandėlių metu buvo aktyvūs dalyviai, o ne stebėtojai. Apie tai „Dialogui“ parašė iniciatyvos koordinatore Neformaliojo švietimo ir pagalbos skyriaus vedėja **Laima Tiepelienė**.

MOKYKLOSE

• Su koncertu į globos namus

Rokiškio Juozo Tūbelio progimnazijos pradinė klasių mokytoja **Regina Kavoliūnienė**, įgyvendindama Karjeros ugdymo ir Gyvenimo įgūdžių programas, puoselėja tradiciją kiekvienos laidos mokinius nuvežti į Rokiškio rajono Skėmų socialinės globos namus ir padovanoti koncertą jų globotiniams. Balandžio 10 d. nuotaikingu koncertu trečią kartą sveikino globotinius su beprasidedančiu pavasariu.

• Pergalė teisinių žinių konkurse

Panevėžio r. Naujamiesčio vidurinės mokyklos komanda „Viens, Du, Trys“ iškovojo pergalę Panevėžio apskrities teisinių žinių konkurso „Temidė“ III etape. Komandą parengė istorijos mokytojas Paulius Grinkas ir Panevėžio rajono policijos komisariato tyrėjas Arūnas Šimoliūnas; skanduotes ir dainas sirgalių komandai paruošė 10 klasės auklėtoja Sigita Gabrišiūnienė. Šis titulas Naujamiesčio mokyklos komandą įpareigoja atstovauti Panevėžio apskrčiai respublikiniame „Temidės“ konkurso etape, kuris startuos balandžio 26-ąją, – praneša socialinė pedagogė **Auksė Kuncienė** ir pradinė klasių mokytoja **Sigitas Žaluda**.

• Vaikų Velykėlės

Alytaus Dzūkijos pagrindinės mokyklos pradinė klasių mokytojų kolektyvas po atostogų sugrįžusius ugdytinius pakvietė dalyvauti netradicinėje ugdymo veikloje – konkurse „Vaikų Velykėlės“. Į konkursą vaikai atsinešė po piešinį, atspindintį senovinių margučių marginimo tradicijas, – informuoja mokytoja **Nijolė Amšiejienė**.

• Literatūrinė viktorina

Mažeikių r. Sedos Vytauto Mačernio gimnazijoje surengta Tarptautinei vaikų knygos dienai skirta literatūrinė viktorina apie knygas I–IV klasėms. Tikslas – skatinti skaityti, suteikti teigiamų emocijų, pratinti bendradarbiauti, žadinti kūrybiškumą, vaizduotę, mokyti laisvai ir naudingai praleisti laisvalaikį. Viktoriną organizavo bibliotekininkės **Danutė Mickienė** (šios informacijos autorė) ir A.Vozgirdaitė, vedė – etikos mokytoja E.Kleinauskienė.

• Švedijoje

Šiaulių Stasio Šalkauskio ir Flen miesto (Švedija) Princo Vilhelmo gimnazijas sieja ilgametė draugystė. Glaudžiam bendravimui tvirtus pamatus padėjo programos „NordPlus“ dvišaliai projektai. Neseniai 19-os šalkauskiečių mokinių grupė, vadovaujama švedų kalbos mokytojos J.Rimšaitės ir ekonomikos mokytojos N.Čekanauskienės, vėl lankėsi Švedijoje. Tai buvo dvišalės partnerystės projekto „Smulkiojo verslo įmonių steigimo Lietuvoje ir Švedijoje galimybės. Tradicinė virtuvė paaugliams“ atsakomasis vizitas. Viešnagės metu lietuvačiai lankėsi pamokose, domėjosi švedų mokinių laisvalaikio praleidimo formomis, dalyvavo pažintinėse išvykose, Nykopingo mieste vykusioje jaunimo verslumo skatinimo mugėje „Junior Achievement Trade Fair“ atliko tiriamuosius darbus bei projektines užduotis ir t. t. Apie tai parašė **Irena Kiltanavičienė**.

• Filmų ir žaidimų vakaras

Šiaulių r. Bubių mokykloje surengtas filmų ir žaidimų vakaras „Būk mano draugas“. „Nuo 18 val. mokykloje įsikūrė kaip savo namuose: „okupavome“ keletą kabinetų, skaityklą, sporto salę... Nuo 19 val. žaidėme sportinius ir stalo žaidimus, drauge piešėme plakatą apie draugystę, šia tema kūrėme eiles. Nuo 22 val. prasidėjo filmų peržiūra, kuri užsitęsė gerokai ilgiau nei buvo numatyta programoje. Nepasakėme „labanakt, mokykla“, tad „labas rytas“ nuskaubė vos patekęs saulei“, – pasakoja socialinė pedagogė **Laima Benikasienė**, minėtą pramogą moksleiviams organizavusi su kolegėmis Z.Lemežiene, S.Abromavičiene ir L.Budryte. Inicijavo vakarą mokinių taryba.

Kaip pažvelgti į pasaulį kitaip?

Tradicinę respublikinę technologijų olimpiadą organizuoja Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) bei Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo ugdymo centras. Po 2 metų pertraukos olimpiados vykdymas vėl patikėtas VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centrui (toliau – Centras). Jame tą kiek apsiniaukusį balandžio 11-osios rytą Nacionalinio Kauno dramos teatro direktorius Egidijus Stancikas visus susirinkusiuosius pasveikino nuoširdžia šypsena ir įkvėpiančia kalba. Pakili nuotaika Lietuvos mokinių technologijų olimpiados dalyvius lydėjo abi dienas, o uždarymo metu tikra plojimų lavina nuvilnijo ištarus žodžius: **pagaliau į mūsų šalį sugrįžo pavasaris.**

„Pažvelk į pasaulį kitaip“ – tokia buvo pagrindinė šio renginio tema. Taigi – apie tai, kaip sekėsi ši skambų šūkį paversti tikrove.

Pirmoji diena: čia prasideda pavasaris...

Andriaus Jautakio dainos „Šalis, kur tave užaugino“ žodžiai suskamba Centro Sakralinės muzikos ansamblio dainorėlių lūpose. Kitaip. Pavasariškai. Įkvėpiančiai. Šioje respublikinėje mokinių technologijų olimpiadoje dalyvavo 71 mokinys ir 62 mokytojai iš 47 Lietuvos gimnazijų, pagrindinių ir vidurinių mokyklų. Centro direktorė dr. Laimutė Anušienė nuoširdžiai pasidžiaugė, kad į bendruomenę dviem dienoms įsilies toks gausus būrys jaunų žmonių ir jų mokytojų, ne tik siekiančių pademonstruoti, ką sugeba, bet ir norinčių bendrauti, tobulėti artiesiog – pažvelgti į pasaulį kitaip. Pagrįstai save šios bendruomenės nariu laikantis E. Stancikas patikino, kad lūkesčiams lemta išsipildyti, ir nieko nelaukdamas supažindino su garbia vertinimo komisija. Jos pirmininkė Eglė Vaivadienė palinkėjo visiems sėkmės ir įkvėpimo. ŠMM Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyr. specialistė Dalia Švelnienė taip pat palinkėjo pavasariško džiugesio.

Tik įžengęs į Centrą, kurį vėliau visi vienbalsiai vadino jaukiomis kūrybinėmis dirbtuvėmis, kiekvienas olimpiados dalyvis buvo apgaubtas išskirtiniu dėmesiu. Tai galima buvo pajusti iškart po renginio atidarymo ceremonijos, kuomet didžiulė minia, nors ir šurmuliudama, tačiau itin sklandžiai pasidalino į atitinkamus sektorius. Prieš akis laukė sunkus darbas, tad papietavę mokiniai iškeliavo vykdyti kūrybinių užduočių. 9–10 ir 11–12 klasių mokiniai varžėsi taikomojo meno ir amatų, konstrukcinių medžiagų, tekstilės, mitybos kūrybinės veiklos grupėse. Prieš tai visi dalyviai pateikė savo atsivežtus namų darbus. Juos buvo galima pamatyti ir įvertinti Centro sporto salėje, kuri tas dvi dienas priminė tikrą meno ir kūrybiškumo oazę. Išradingi, kruopščiai įgyvendinti mokinių sumanymai privertė žavėtis visus, atėjusius apžiūrėti šią parodą. Tad su nekantrumu buvo laukiama ir olimpiados metu pagamintų darbų. Kiekvienos kūrybinės veiklos grupės dalyviai tik atvykę į savo darbo vietas sužinojo, kokia konkreti užduotis jų laukia. Taip buvo galima įvertinti ne tik gabumus, bet ir išradingumą, originalumą.

Ir mokytojai tuo metu nenuobodžiaavo – jie buvo pakviesti į kūrybines dirbtuves kartu su Centro specialistais. Pedagogams vyrams, labiau įpratusiems dirbti su mediena ar kitomis kietomis medžiagomis, buvo pasiūlyta iš popieriaus, kartono sukonstruoti pakuotę dovanai ir ją dekoruoti. Technologijų mokytojams išmonės tikrai netrūkstą, tad vyrai su malonumu darbavosi kiek neįprastame amplua. Jų ko-

legės irgi kūrė: vienos gamino galvos apdangalą arba aksesuarą, o kitos – dekoravo mokyklinę uniformą.

Vertinimo komisija apėmė visus mokinių kūrybinės veiklos užduočių sektorius. Stebėjo ne tik olimpiados dalyvių, bet ir atsakingų mokytojų darbą. Labai svarbu, kad besidarbuojantiesiems būtų užtikrintos pačios palankiausios sąlygos, saugi ir tvarkinga darbo vieta. Viskas vyko sklandžiai, ir po trijų valandų triūso buvo galima išvysti kitokio žvilgsnio į pasaulį išraiškas. Po to mokiniai galėjo šiek tiek atsipūsti, o iki vėlumos posėdžiavusi komisija stengėsi kruopščiai įvertinti visus darbus, suskaičiuoti balus.

Po vakariinės olimpiados dalyvių laukė vakaronė. Gyva muzika, šokiai, o kur dar dūdmaišių muzika ir pasakojimai apie šiuos muzikos instrumentus, – puikus poilsis po dienos darbų ir pasiruošimas kitai, ne mažiau įdomiai ir intensyviai dienai.

Antroji diena: siurprizai ir apdovanojimai

Antrąją olimpiados dieną puikiai nusiteikę jos dalyviai rinkosi kiek nekantraudami, nes dar iki rezultatų paskelbimo jų laukė siurprizai. Mokiniai ir mokytojai buvo paskirstyti į skirtingas grupes ir turėjo galimybę dalyvauti netradicinėse pamokose-kūrybinio darbo dirbtuvėse.

„Tai visai ne mano sritis, bet bus įdomu pabandyti“, – prasitarė vienas mokytojas, skubėdamas į pamoką, kurią vedė vienas garsiausių Lietuvos floristų, Centro mokytojas Marijus Gvildys. Taip raginimas pažvelgti į pasaulį kitaip neliko tik skambiu šūkiu. Kirpėjų mokymo klasėje taip pat dominavo vyriškos lyties atstovai. Buvo džiugu matyti besišypsančius veidus ir bandymą kuo kruopščiau atlikti pavestas užduotis. „Niekada nesam pykę kasų, bet visai įdomu“, – įspūdziais dalinosi ir meistrų pamokymų klausė vaikinai. Jie žadėjo šią praktiką panaudoti ateityje. Juk kaskart išbandydami ką nors naujo mes galime pajusti atradimo stebuklą, praplėsti savo akiratį ir žengti pirmyn. Tai aktualu tiek mokiniam, kurie dar tik sprendžia, kuo užsiims savo gyvenime, tiek ir mokytojams, kurie padeda kitiems tvirčiau eiti pasirinktu keliu. Vieno mokytojams skirto užsiėmimo metu ir buvo pasakojama apie tai, kaip „neperdegti“, išlikti sėkmingu pedagogu.

Kasdieniam gyvenimui nuolat trūksta „užuovėjų“, kuriose galima būtų pasislėpti bent trumpai atokvėpio akimirkai. Mielą buvo matyti grupę, kuri jaukioje aromaterapijos studijoje ramiai klausėsi paskaitos apie kvapų terapiją. Daugeliui grupės narių tai taip pat buvo nauja, neišbandyta sritis, o kartu – stabtelėjimas kasdienių darbų sūkuryje. Visi liko patenkinti ir puikiai nusiteikę.

Besišypsantių veidų netrūko ir Centro praktinio mokymo bazėje „Grožio studija“, kur viena grupė galėjo išbandyti grožio procedūras, pasikonsultuoti rūpimais klausimais. Specialistai mielai patarė, kokias grožio priemones pasirinkti, kaip ir kada jas naudoti. Buvo suteikta galimybė ne tik išgirsti stilistų patarimų, bet ir pasinaudoti kirpėjų (jie padėjo susimodeliuoti naują šukuoseną), manikiūro specialistų paslaugomis. Juk pavasaris – atsinaujinimo metas.

Tačiau dėmesio savo grožiui ir sveikatai turime skirti nuolat. Tai akcentavo ir „Ortopedijos klinikoje“ pėdos priežiūros klausimais konsultavusi Centro mokytoja dr. Bi-

rutė Sinkutė. Specialistė paaiškino, jog savo pėdoms skiriame per mažai dėmesio ir tai gali būti daugybės negalavimų priežastis. Tokio pobūdžio negalavimų išvengti ir tokiu būdu pasigerinti gyvenimo kokybę gali padėti savo dalyką puikiai išmanantys specialistai, o juos – t. y. ortopedinės avalynės gamintojus ir pėdos priežiūros paslaugos teikėjus – rengia Centras (šios srities koleginių studijų vykdomos Šv. Ignaco Lojolos kolegijoje, Kaune). Taigi, grupė mokytojų noriai klausėsi specialistės patarimų, domėjosi galimybe atlikti pėdų tyrimus. Ten pat įsikūrusioje masažo mokymo klasėje kita grupė mokytojų susidomėję klausė informacijos apie masažą. Klausimai ir diskusijos ištis priminė itin kokybišką pamoką, kuomet jaučiamas didelis auditorijos susidomėjimas, o užsiėmimą vedantis asmuo yra puikus savo srities žinovas.

Tuo tarpu vieni mokiniai išbandė tapybą anglimi, klausėsi specialistų pamokymų, kaip lavinti savo įgūdžius šioje srityje. Kiti – gamino atvirukus artėjančiai Motinos dienai. Bandyta pasiūlyti neįprastų, mažiau žinomų gamybos technikų, – jos ištis kėlė susidomėjimą ir provokavo bent jau pabandyti *pažvelgti į pasaulį kitaip*. Visi liko patenkinti, o atminimui dargi gavo dovanėlių.

Pagrindinis Lietuvos mokinių technologijos olimpiados uždarymo akcentas buvo laureatų apdovanojimas. Jo visi nekantriai laukė, nors, kaip jau minėta, Centro iniciatyva dėmesiu buvo pagerbtas kiekvienas renginio dalyvis. Olimpiados laureatai apdovanoti Švietimo ir mokslo ministerijos I, II, III laipsnio diplomais bei nugalėtojų medaliais. Išsamų dalyvių ir laureatų sąrašą galima rasti organizatorių interneto svetainėje.

Nuoširdžiai dėkojame visiems dalyviams, visiems prisidėjusiems prie renginio organizavimo – ir sakome: **IKI PASIMATYMO.**

VšĮ Kauno paslaugų verslo darbuotojų profesinio rengimo centro informacija

Kraštotyrinio darbo idėjų pasisemti

Kuršėnų Stasio Anglickio mokyklos pedagogai per mokinių pavasario atostogas lankėsi Šiaulių r. Bazilionų vidurinėje mokykloje-darželyje. Ši ugdymo įstaiga Kuršėnų mokytojus sudomino išskirtiniu dėmesiu, skiriamu kraštotyrai, – praneša „Dialogui“ Kuršėnų S. Anglickio mokyklos lietuvių kalbos mokytoja **Alina Šimkevičienė**.

Mokyklos-darželio direktorius Rimantas Gorys papasakojo svečiams Bazilionų miestelio atsiradimo istoriją. Tai vienintelė vieta pasaulyje, kuri įamžino šv. Bazilijaus Didžiojo ordino vienuolių bazilijonų vardą. XVIII a. pabaigoje šiose vietose apsigyvenę vienuoliai bazilijonai įkūrė pradžios mokyklą. Įdomu tai, kad bazilijonai buvo pakviesti į šias vietas kaip išskirtinis vienuolių ordinas, netaikęs mokyklose fizinių bausmių. Šiandien mokykla taip pat palaiko ryšius su šio ordino vienuoliais. Jie lankosi Bazilionų miestelyje, mokykla kartu su jais yra organizavusi keletą tarptautinių mokslinių konferencijų.

Kuršėniškiams pedagogams buvo aprodyta literatūrinė klasė – Bazilionų krašto šviesuolei, mokytojai, vertėjai, rašytojai Barborai Mejerytei (1898–1982) skirtas muziejus. Mokyklos-darželio direktorius R. Gorys pasidalino idėjomis apie planuojamą rengti Mažąjį Lituanikos centrą. Buvęs šios mokyklos mokinys, filosofas, Nepriklausomybės Akto signataras Romualdas Ozolas mokyklai padovanojo visą gyvenimą kauptą asmeninę biblioteką. Daugybė retų, istorinę, kultūrinę ir meninę vertę turinčių leidinių jau atkeliavo į mokyklą, tačiau didžiąjai daliai dar reikia ieškoti tinkamų patalpų, kad biblioteka galėtų naudotis ne tik mokykla, bet ir miestelio bendruomenė ar įvairiais klausimais besidomintys žmonės.

Vaizdo tiltas sujungia Lietuvą ir Lenkiją

Alytaus r. Butrimonių gimnazijoje sumontuota moderni vaizdo konferencijų įranga ir surengtos jau trys tokio pobūdžio konferencijos, – praneša „Dialogui“ gimnazijos direktorius **Valdas Valvonis**. Visa tai – Alytaus rajono savivaldybės administracijos įgyvendinto projekto „Saugumo ir e-komunikacijos sistemos – pasienio socialinio gyvenimo gerinimui“ vaisiai. Pirmosios vaizdo konferencijos metu gimnazijos mokiniai su partneriais diskutavo apie gamtos apsaugos, ekologinio sąmoningumo ugdymą, atliekų rūšiavimą ir alternatyvių išteklių panaudojimą kasdienėse veiklose. Antrosios konferencijos metu socialiniai darbuotojai svarstė,

■ Butrimonių gimnazijos bendruomenės atstovai, dalyvavę vaizdo konferencijose, darganotu oru jaučiasi saugūs po vienu iš projekto veiklų produktų – skėčiu su ekologišku šūkiu „Aš esu saugus“.

kaip užkirsti kelią smurtui šeimose, kaip ugdyti atjautą ir toleranciją specialiųjų poreikių asmenims. Trečioji vaizdo konferencija į gimnaziją sukvietė vietos verslininkus. Balandžio 24 d. planuojama ketvirtoji tiesioginė vaizdo konferencija, kurioje Alytaus rajono mokiniai ir visi norintieji galės diskutuoti visuomenės sveikatos tema, gegužę paslaugų teikėjai ir tarybos nariai kalbės apie turizmo plėtros galimybes.

Naktinėjo gimnazijoje

Šiaulių Didždvario gimnazija praneša pirmą kartą savo istorijoje organizavusi renginį „Nemiegam DG 2013: Įstrigę oro uoste!“ Per 60 gimnazistų, 7 mokytojų ir 3 Europos savanorių tarnybos (EST) savanoriai naktį iš penktadienio į šeštadienį nuo 20 val. iki 7 val. ryto žaidė komandinius žaidimus, ruošė pasirodymus, dalyvavo įvairiose grupinėse užduotyse, žiūrėjo filmus, šoko diskotekoje.

Renginiui „Nemiegam DG 2013“ Didždvario gimnazijos mokinių savivalda ir UNESCO klubas ruošėsi beveik mėnesį: planuota vakaro programa, pasidalinta pareigomis organizuojant veiklas, numatytos reikalingos priemonės, sukurtos naktinėjo gimnazijoje elgesio taisyklės. Visiems dalyviams išdalinti specialūs skrydžio bilietai, norint patekti į „terminalą“ teko praeiti registraciją, atlikti bagažo tikrinimo formalumus.

„Įstrigę oro uoste“ didždvariečiai tvirtino, kad naktis gimnazijoje neprailgo. Tokie renginiai, pasak mokinių, leidžia dar labiau pažinti vieniems kitus, atskleisti užslėptus talentus, išbandyti save netradicinėje aplinkoje ir įprasmiti visiems žinomą mintį „Mokykla – antrieji namai“.

Išvyko mokinys – grįžo atsakingas darbuotojas

Radviliškio r. Baisogalos gimnazijoje lankėsi buvęs mokinys **Kęstutis Juras**. Jis čia sugrįžo ne kaip mokinys, paliktas kartoti kurso, o kaip projekto „EU back to school“ dalyvis, – praneša „Dialogui“ lietuvių kalbos mokytoja **Lina Stirblienė**. EK Ekonomikos ir finansų reikalų direktorate Europos investicijų fondo programų vykdymo garantijų atsakingu darbuotoju dirbantis svečias papasakojo apie ES aktualijas, jos institucijų veiklą.

Gamtos mokslai, aviacija ir „Auksinis gaubliukas“

■ Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos moksleiviai VU Gamtos mokslų fakultete mokosi atpažinti uolienas.

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos geografijos mokytoja, klubo „Žemės draugai“ vadovė **Gitana Kazimieraitienė** paršė „Dialogui“ apie tris minėtos mokyklos moksleiviams organizuotas veiklas.

Vilniaus universiteto (VU) Gamtos mokslų fakultetas (GMF) kartu su Studentų atstovybe pakvietė gimnazistus dalyvauti jų organizuojamame projekte „Pabūk gamtuku“. Projekto tikslas – padėti moksleiviams apsispręsti dėl savo studijų ir supažindinti juos su studijų GMF galimybėmis. Šis renginys skirtas 9–11 klasių moksleiviams, kurie domisi gamtos mokslais. Projekto metu moksleiviai atvykę į VU GMF vieną dieną išmėgina studento gamtininko dalią: atlieka laboratorinius darbus, bendrauja su dėstytojais, administracija, studentais. Taigi janoniečiai turėjo galimybę dalyvauti dviejuose – biologinės ir geologinės krypties – laboratoriniuose darbuose. Jų metu moksleiviai mokėsi atpažinti uolienas, žvilgtelėjo pro poliarizuotą mikroskopą, stebėjo, kaip veikia žmogaus nervų sistema, susipažino su ląstelių įvairove, sužinojo daug kitų dalykų. Be to, lankėsi labai modernioje VU meteorologinėje orų stebėjimo aikštelėje, Geologijos,

Zoologijos muziejuose, seniausiame Lietuvoje Herbariume (įkurtas 1781 metais).

Kariuomene ir aviacija besidomintys mokytojos G. Kazimieraitienės ugdytiniai dalyvavo pažintinėje ekskursijoje po aviacijos bazę Zokniuose, kur buvo supažindinti su Danijos karališkosiomis karinėmis oro pajėgomis, kurios atlieka NATO greitojo reagavimo oro policijos misiją Baltijos šalyse. Gimnazistus, pasak informacijos autorės, ypač sudomino lėktuvo F16 techniniai parametrai, jo valdymo ir pilotavimo ypatumai. Daug sužinota apie karinę tarnybą NATO misijose, asmeninį karių gyvenimą.

Finišo liniją pasiekė net du mėnesius J. Janonio gimnazijoje trukęs konkursas „Auksinis gaubliukas“. Jame savo jėgas išbandė 46 gimnazistai, mokytojai, darbuotojai. Konkurso dalyviams buvo pateikta 40 įvairios tematikos klausimų ir užduočių: jiems teko pasidomėti, koks miestas vadinamas pasaulio Juokų sostine, sužinoti, ar romų tauta turi savo heraldiką, koks augalas vadinamas „dykumų karaliene“, iš ko gaminamas brangiausias pasaulyje aliejus, kodėl žydai vieną kartą per metus statosi trobelę ir kaip vadinama ši šventė ir t. t.

Su knyga ištisą savaitę

Zarasų Pauliaus Širvio progimnazijoje Vaikų knygos diena pavoito ištisa savaitė. Bibliotekos vedėjos Virginijos Skrupskelienės iniciatyva buvo numatyta daug veiklų knygų skaitymui propaguoti. Jai talkino lietuvių kalbos mokytojai, skaityklos vedėja Birutė Grauzinienė. Per ilgąsias pertraukas vyko knygų pristatymai. Į svečius atvyko Zarasų viešosios bibliotekos bibliotekininkė Liudmila Vaitavičienė, kuri kalbėjosi su mokiniais apie žavų knygų pasaulį, pristatė naujausias knygas. Aktų salėje įvyko teatrinės etudų pristatymas: juos mokiniai parengė dalyvaudami tarptautiniame projekte „Skaitymas – IT – Kūryba“. Skaitykloje mokiniai turėjo progą pasižiūrėti H.K. Anderseno pasakos „Bjaurasis ančiukas“ motyvais sukurtą animacinį filmuką. Be to, klasės kūrė reklaminius populiariausių bei labiausiai patikusių knygų plakatus, – praneša „Dialogui“ lietuvių kalbos mokytojas **Vasilijus Trusovas**.

Virginijos Skrupskelienės nuotr.

■ Moksleivės pristato savo sukurtą labiausiai patikusios knygos plakatą.

Gimnazistų Velykos Italijoje

Ukmergės Jono Basanavičiaus gimnazija praneša, jog velykinės atostogos basanavičiukams, dalyvaujantiems folklorinėje programoje „Svetlyčia“, buvo neeilinės. Moksleivių grupė buvo pakviesta koncertuoti į San Salvaro (šiaurinė Italija, Veneto regionas) miestelio Atvelykio šventę. Tai – bendradarbiavimo su Italų–lietuvių kultūros centru ir jo prezidente Laima Marija Pangonyte vaisius. Jos pastangų dėka jau 14 metų Lietuvos moksleivių kolektyvai lankosi San Salvare. Italijoje gimnazistai gyveno 1100 metais įkurtame San Salvaro vienuolyne (dabar jame viešbutis), koncerto išvakarėse dalyvavo šv. Velykų mišiose Romoje šv. Petro ir Povilo aikštėje, o velykinius margučius daužė ant Tirėnų jūros kranto...

Nejau mokysime kaip viduramžiais?

Kauno Jono ir Petro Vileišių pagrindinėje mokykloje veikia „WiFi“ interneto ryšys. Čia dirba 6 mokytojai novatoriai, kurie moderniąsias technologijas, interneto šaltinių teikiamas galimybes, skaitmenines mokymo priemones paverė uoliomis mokytojo tarnaitėmis.

Modernių technologijų klasė

Mokykloje yra modernių technologijų klasė, kurioje mokosi 24 mokiniai. Kiekvienas turi planšetinį kompiuterį. Didžioji dalis vadovėlių ir pratybų sąsiuvinių yra skaitmeniniai. Mokiniai, naudodamiesi virtualia mokymosi aplinka Moodle, peržiūri pamokas skirtą vaizdo ir garso medžiagą, atlieka užduotis. Užduočių įvertinimas, padarytų klaidų analizė pateikiama iškart. Pasibaigus pamokoms mokiniai su mokytojais intensyviai bendrauja elektroniniu paštu, aptaria atliekamus darbus, konsultuojasi. Taigi, penkių pagrindinių dalykų pamokos vyksta mokant ir paties dalyko, ir skaitmeninio raštingumo, ir sugebėjimo naudotis moderniosiomis technologijomis. Tokias integruotas pamokas veda lietuvių ir anglų kalbų, istorijos, matematikos, dailės ir IT mokytojai.

Klasėje vyksta ne tik šiuolaikinis mokymas ir mokymasis. Čia vyrauja kūrybinga aplinka, ugdomi mokinio gebėjimai kurti. Mokiniai filmuoja ir montuoja trumpametražius filmus bei animaciją, rašo ir maketuoja elektroninius laikraščius, kuria garso takelius projektiniams darbams, ruošdamiesi viešajam kalbėjimui, rengia pateiktis, piešia komiksus, fotografuoja, retušuoja ir t. t. Jie yra sukūrę teminių albumų, elektroninių pasakų, kuriose mokoma lietuvių kalbos taisyklių, darbų, kuriuose vaizdžiai pasakojama apie įdomius isto-

rinius faktus. Mokiniai anglų kalba rengia vaizdo pamokas, kuria vaizdo laiškus bendraamžiams Lietuvoje ir užsienyje. Vaikų sukurtus darbus galite rasti mokyklos svetainėje www.vileisis.kaunas.lm.lt (žiūrėti skyrelį „Planšetiniai kompiuteriai pamokoje“).

Modernių technologijų klasės mokinių mokymosi motyvacija yra aukšta. Pamokoms pasibaigus vykdomi įvairūs projektiniai darbai. Mokytojo suteiktos žinios jiems reikalingos daug ilgiau nei 45 minutes, kol tęsiasi pamoka. Tas žinias jie pritaiko, patikrina ir panaudoja, informaciją iš įvairių šaltinių renka ir savarankiškai. Galime drąsiai teigti, kad šiuolaikinė klasė iš mokyklos kabineto perkeliama į virtualią erdvę ir yra tarsi be sienų, kurios kartais ir apriboja.

Vienas kitam ne trukdo, o padeda

Mūsų manymu, mokymo procese neužtenka vadovėlio ar pratybų sąsiuvinio. Knyga neatstos modernių technologijų, o kompiuteris neatliks vadovėlio funkcijų. Išmokime šiuos pagalbininkus sujungti, kad galėtume sėkmingai mokyti mūsų vaikus.

Lietuvoje dar dažnai girdime dejonį, kad nuolatinis vaikų sėdėjimas prie kompiuterių yra absoliutus blogis. Gausu prieštarinių nuomonių, o kartais ir prietarų apie kompiuterių žalą. Aimanuojama, kad spausdindami tekstus klaviatūra mokiniai nebemokės rašyti ranka. Išsakyta nuomonė, kad tokiais tempais besivystanti kompiuterizacija ilgai išnaikins mūsų akiai įprastas knygas ir net bibliotekas. Tačiau ar kadaise gimęs kinas sunaikino teatrą, kaip tai buvo pranašaujama?

Eurobarometro tyrimai rodo, kad jau dabar esame skaitmeninė karta. Europoje 94 proc. jaunimo naudoja internetu. Šios amžiaus grupės žmonės retai perka interneto parduotuvėse, bet net 84 proc. jaunuolių yra socialinių tinklų

lankytojai. Dauguma iš mūsų naudojamės kompiuteriais ir išmaniaisiais telefonais kasdien ir laikome šias priemones svarbia savo gyvenimo dalimi. Mes esame gimę ir augame kartu su vis tobulėjančiomis skaitmeninėmis technologijomis. Lietuvoje irgi auga skaitmeninė karta, tad padėkime mūsų vaikams atitikti XXI amžiaus keliamus reikalavimus. Kompiuteris paprasčiausiai yra tik dar viena priemonė tobulėti mokiniui ir tobulinti mokymo procesą mokytojui. Viskas tobulėja. Juk be senovinės lentos vakar šiandien neturėtume mokyklinės išmaniosios lentos.

Misija gerokai pasikeitė

XVIII a. mokyklos misija buvo šviesti, išmokyti skaityti ir rašyti, nes dauguma žmonių buvo beraščiai. Tuos iššūkius nugalėjome. Kokia mūsų misija yra šiandien, kai analoginę televiziją keičia skaitmeninė, įprastą telefoną – išmanusis? Ar kam nors dabar kiltų mintis reikalauti iš mokinių per pamokas mokytis rašyti žąsies plunksna? Ar mūsų mokiniai atleistų, jei išaugintume juos beraščiais skaitmeninėje visuomenėje? Nejau mokysime kaip viduramžių mokykloje, kada buvo siekiama išmokyti lotynų kalbos verčiant mokinius iš kalti tekstus mintinai? Ar mokinių mokymosi motyvaciją ir drausmę vėl užtikrinsime mentoriaus liniuote?

Manome, kad į šiuos klausimus yra tik vienas atsakymas. Reikia žengti koją kojon su laiku. Tiesą sakant, sunku nueiti klystkeliais, kai visos šiuolaikinės mokymo ir mokymosi priemonės tampa skaitmeninės. Pats laikas būtų pradėti dirbti su mokiniu išvien ir skaitmeninį pasaulį bei moderniąsias technologijas paversti nuoširdžiu mokytojo pagalbininku, mokinio geranorišku patarėju mokantis. Žinoma, įprastinis mokymas(is) yra ir bus reikalingas.

Aušra RAŽAUSKIENĖ, lietuvių kalbos mokytoja metodininkė,
Edita RABIZAITĖ, anglų kalbos mokytoja metodininkė

PROJEKTAI. „Aukštosios kultūros impulsai mokykloms“

Įamžinta akimirkos vertė

Smagiu akrostichu apie Alytaus Jotvingių gimnazijoje baigtą vykdyti projektą AKIM – pamokas ir kūrybines dirbtuves – „Dialogui“ parašė šį projektą savo mokykloje koordinavusios bibliotekininkės Vilija DRANGINYTĖ ir Ona MOTIEKIENĖ.

Aktorius Ferdinandas Jakšys, apsirengęs kunigo sutana, suvaidino išeivijos dramaturgo Kosto Ostrausko dramą „Vaižgantas“. Tai monospektaklis apie mūsų tautos šviesuolį, lietuvių literatūros klasiką, nepriklausomybės, lietuvių tautinės kultūros puoselėtoją, aistringą publicistą, kanauninką Juozą Tumą-Vaižgantą. Žiūrovai aktoriaus asmenyje susitiko su to meto iškiliomis asmenybėmis: A.Baranausku, Maironiu, S.Nėrimu, A.Venclova, K.Boruta, A.Herbačiausku, K.Korsaku, J.Basaniavičiumi.

Kuo įdomus ir išskirtinis architekto darbas, kaip susikurti gyvenimą čia, Lietuvoje, o ne emigruoti, kur ieškoti atramos taškų, kokie mes atrodome iš šalies, ko reikia, norint tapti geru architektu ir t. t., – apie tai su gimnazistais diskutavo gimnazijoje viešėjęs architektas profesorius Gintaras Čaikauskas ir dvi architektūros studentės.

Kino kritikė Izolda Keidošiūtė skaitykloje vedė teorinę pamoką „Kino žvaigždės: kino aktoriaus profesijos blizgesys ir kasdienybė“. Kartu su pamokos dalyviais žurnalistė ieškojo atsakymų į klausimus, kodėl šiandien daugiausia rašoma apie paradinę aktoriaus profesijos pusę – festivalių raudonus kilimus ir asmeninę gerovę, ar

aktoriystė – mirštanti profesija kine; kalbėjo apie priemones, padedančias aktoriams geriau perteikti jausmus, bei supažindino su įvairių šalių aktorių mokyklomis. Mokiniai stebėjo nebyliojo ir lietuviško kino filmų ištraukas, sužinojo, jog kinas gimė Paryžiuje, o vienintelis lietuviškas filmas, rodytas Kanų festivalio konkursinėje programoje, buvo režisieriaus R.Grikevičiaus filmas „Faktas“. Buvo įdomu išgirsti, kad, atsiradus garsui kine, daugelis nebyliojo kino aktorių nesugebėjo vaidinti, sužinoti, jog labiausiai ekranizuojamas personažas – Šerlokas Holmsas. Iš lietuvių režisierių kritikė išskyrė Šarūną Bartą ir Algimantą Puipą. Kalbėjo apie amžiną ir nesikeičiantį Holivudą bei europietiško kino metamorfozes.

Kūrybines dirbtuves „Chorinė muzika ir

choras“ gimnazistams vedė kompozitorė Nijolė Sinkevičiūtė, šiuo metu dėstanti Klaipėdos universitete ir Vilniaus muzikos ir teatro akademijoje. Pagrindinę N.Sinkevičiūtės kūrybos dalį sudaro chorinė muzika. Kompozitorė ne tik pasakojo moksleiviams apie choras, pristatė jų įvairovę, bet ir kartu su mokiniais kūrė chorą, atliko čia pat gimusią muziką. Dirbtuvių dalyviai susipažino su kūriniumi „Bildukas“, nuotaikingai jį atliko patys ir stebėjo profesionalaus choro atlikimą ir t. t.

Informaciją apie naujausius istorijos tyrimus, apie savo asmeninę patirtį, sukaupę vykdant plataus atgarsio sulaukusius dokumentikos projektus (karo lakūno R.Marcinkaus biografinį tyrimą, pirmąjį lietuvišką dokumentikos serialą „XX a.

slaptieji archyvai“), pristatė žurnalistė Gražina Sviderskytė. Mokiniai susipažino ir su žurnalistės dabar vykdomu tyrimu „Slaptieji Lituanikos archyvai“.

Rašytojas, literatūrologas, socialinių mokslų daktaras, Edukologijos mokslų universiteto profesorius Vytautas Martinkus vedė teorinę pamoką „Kaip vertinti naujausią lietuvių prozą?“ Rašytojas kartu su mokiniais svarstė, kas yra kūryba ir kūrybiškumas, kaip atskirti gerą literatūros kūrinių nuo prasto, ko tikėtis atsivertus knygą, kartu su mokiniais ieškojo atsakymų į klausimus, kas lemia vertybių literatūroje tvarką ir sumaištį, ar prasminga skirti elitinę ir žemąją prozą, kuo skiriasi grafomanija, skaitalai ir talentingos knygos.

Menininko fotografo Algimanto Aleksandravičiaus paskaita sukėlė įvairių minčių. Menininko vaizduojamų objektų spektras platus: nuo kalėjimo sienas ramstančių nusidėjėlių iki šventųjų ir palaimintųjų Dievo tarnų žemėje, privileijuotų karalių ir iškilių intelektualų, sportininkų, aktorių, verslininkų... Tačiau kažkodėl fotografas intuityviai pasirenka įamžinti liūdnius, mąšlius veidus. Tiems žmonėms jaučiasi savas – kūryboje palieka dalelę savęs, todėl meluoti negali. Fotografuodamas galvoja tik apie fotografiją. Sunkiausia fotografui įamžinti asmenis, kuriuos seniai pažįsta: šis santykis nenuteikia darbui, priešingai nei nepažįstamų žmonių fotografavimas, kuriam visada privalo pasiruošti. Šiais metais A.Aleksandravičius įgyvendino unikalų projektą: dalyvaudamas režisieriaus Mario Martinsono naujo filmo „Tyli naktis“ kūrimo procese, sukūrė seriją meninių nuotraukų, kuriose fiksavo ir patį filmavimą, ir filmo kūrybinės grupės portretus.

■ Žurnalistės Gražinos Sviderskytės ir aktoriaus Ferdinando Jakšio kultūros pamokos gimnazistams

Optimizmas su kartėlio prieskoniu

Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos metodinė taryba kartu su Liudviko Stulpino progimnazijos bei „Vyturio“ pagrindinės mokyklos tarybomis surengė konferenciją „Vadovėlio reikšmė ugdymo procese. Pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo tęstinumas“. Pasirinkta tema neatrodė nei išskirtinė, nei kelianti iššūkių: vadovėlis – mokinio ir mokytojo kasdienybė – greta modernių mokymo priemonių atrodo senas ir nuobodus, o vertinimo ir įsivertinimo tęstinumas labiau siekiamybė negu realybė. Visgi pranešimuose ir pasisakymuose nuskambėjo įdomių ir aktualių dalykų.

Doc. dr. Janina Bukantienė, Klaipėdos universiteto Edukologijos katedros dėstytoja, pranešime „Vadovėlis – mokytojo patarėjas ir pagalbininkas“ apžvelgė šiuolaikinio vadovėlio metodinę sandarą, vadovėlių vertinimo metodus ir kūrybiškumo ugdymo aspektu vykdytą vadovėlių tyrimą, kurio rezultatai, beje, parodė, jog ne viskas yra gerai; taip pat aptarė klasikinius ir aktyvinamuosius darbo su vadovėliu metodus. Tobulo vadovėlio vargu ar galima tikėtis, tačiau profesionalaus mokytojo rankose ir netobulas vadovėlis vis dar yra patikimas įrankis ugdymo procese.

Ugdymo aplinka, be abejonės, daro didelį poveikį ugdymo procesui bei vadovėlio vaidmeniui jame – tai Vaido Pampa-

ro, Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijos istorijos mokytojo metodininko, įžvalga. Mokytojas akcentavo ugdymo aplinkos chaotiškumą ir prastėjančias žinias, kaip tokios aplinkos nulemtą rezultatą. Ugdymo ir egzaminų programų kaita neleidžia nei gerai paruošti naujų vadovėlių, nei laiku jų turėti. O tai, kad pagrindinio ugdymo grandyje nėra keliamųjų kasmetinių egzaminų sistemos, lemia labai didelį į gimnazijas ateinančių moksleivių turimų įvertinimų ir realaus jų žinių bei gebėjimų lygio neatitikimą.

Kad esama spęstinių problemų, parodė ir kitų kalbėtojų išsakytos mintys. Romualda Baršauskienė, „Vyturio“ pagrindinės mokyklos fizikos mokytoja ekspertė, Kristina Razokienė, L.Stulpino progimnazijos etikos vyresnioji mokytoja, Violeta Beniu-
lienė, „Varpo“ gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja ekspertė, kalbėjo apie vadovėlio, kaip pagalbininko įgyvendinant pagrindinio bei vidurinio ugdymo programas, privalumus ir trūkumus. Leidžiama tikrai modernių šiuolaikiškų vadovėlių, tačiau ne visi jie atitinka programas turinio požiūriu. Taip pat mokytojai pasigenda daugiau diferencijuotų užduočių, įvairusių medžiagos pateikimo būdų, aiškumo, dermės tarp teorijos ir praktikos, norėtų mažiau akademizmo. Lietuvių kalbos ir li-

teratūros mokytojams aktualus samprotavimo bei literatūrinio rašinio mokymo tęstinumas. Šalyje esama mokyklų, kuriose nesimokoma iš tautinių vadovėlių, nes šie neatitinka mokymosi lygmens, tačiau dar daugiau esama mokinių, kurie iš šiuolaikinių tautinių vadovėlių mokyti nepajėgūs. Tai reiškia, jog mokytojams reikia įdėti papildomų pastangų, kad mokomoji medžiaga būtų suprantama visiems: derinti mokymo priemones, diferencijuoti ne tik užduotis, bet ir jų pateikimo būdus, taikyti skirtingus vertinimo kriterijus ir kita.

Vertinimo ir įsivertinimo tęstinumo tema kalbėjusios Salomėja Griškevičienė, „Vyturio“ pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Jolanta Andrijauskienė, L.Stulpino progimnazijos matematikos mokytoja metodininkė, bei Neolė Jucienė, „Varpo“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja, teatro ir lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja metodininkė, pabrėžė būtinumą orientuotis į mokinio sėkmę. Sėkmę skatina ar bent palaiko nors minimalią motyvaciją. Ne paslaptis, jog pagrindinės mokyklos ir progimnazijos atlieka ne

tik ugdymo, bet ir socializacijos vaidmenį. Tuomet svarbiausia, kad vaikas apskritai ateitų į mokyklą. Tarp žemesnės grandies mokyklų ir gimnazijų turėtų būti tarpusavio supratimas ir vertinimo sistemų suderinamumas. Kita vertus, reikalinga apibrėžtis, ką mokinys privalo žinoti baigęs konkrečios klasės ugdymo kursą.

Darbo grupėse dominavo atskirų dalykų vadovėlių kokybės, vadovėlių ir programų dermės, darbo su vadovėliais, vadovėlių pritaikymo mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymo(si) poreikių, vadovėlių panaudojimo integruotose pamokose klausimai, tad ir reziumė buvo išimtinai apie vadovėlius: vadovėlis yra ne vienintelė, tačiau labai svarbi mokymo(si) priemonė; produktyviam darbui su vadovėliu reikalinga pozityvi (saugi) mokymo(si) aplinka; tobulų vadovėlių nėra; pats prasčiausias vadovėlis gero mokytojo rankose daro stebuklus. Lyg ir optimistiška, bet su kartėlio prieskoniu.

Vitalija ZYKIENĖ,

Klaipėdos „Varpo“ gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja ekspertė

Lituanistų dialogas Salantuose

Kodėl blogėja mokinių raštingumas? Kodėl vaikai sunkiai skaito? O jei ir skaito, kodėl nesuvokia teksto prasmės, negeba jo vertinti? Šie klausimai Lietuvoje sklaido jau ne vienerius metus. Jei norime rasti atsakymus į aktualius klausimus ir pasirinkti tinkamus sprendimo būdus, lituanistų bendruomenė turi susitelkti.

Štai dėl to balandžio 5-ąją lituanistai iš visos šalies susirinko į Salantų gimnazijoje vykusią mokslinę metodinę konferenciją „Lietuviško teksto skaitymas, suvokimas, kūrimas“.

Apie lietuviško žodžio skaitymą, suvokimą, taisyklingą ir kūrybingą rašymą kalbėjo Lietuvos edukologijos universiteto (LEU) dėstytojai ir įvairių Lietuvos mokyklų mokytojai. Kalbėta apie skaitymo strategijas, rašytinių tekstų kūrimo lankščias metodikas, šiuolaikinių tekstų stilistinės raiškos galimybes. Aptartos B.Sruogos romano „Dievų miškas“, Č.Milošo kūrybos bei J.Kunčino romano „Tūla“ (ne)tradicinės perskaitymo galimybės. Minėtas temas pristatė LEU dėstytojai V.Salienė, N.Toleikytė, V.Janušauskienė, R.Pabarčienė, D.Vaitiekūnas, Ž.Kolevinskienė ir kt. Į pokalbį apie skaitymą, rašymą ir suvokimą įsitraukė ir pranešimus skaitę mokytojai praktikai R.Staškuvienė (Skuodo r. Mosėdžio gimn.), Z.Puškorienė (Kretingos r. Grūšlaukės pagr. m-kla), A.Tichanavičienė (Panevėžio „Vil-

ties“ pagr. m-kla), I.Lapinskienė (Kretingos Jurgio Pabrėžos gimn.): mokytojos pasiūlė įvairių skaitymo skatinimo metodų iš savo praktinės patirties. (Konferencijos medžiaga skelbiama <http://smm.vma.emokykla.lt> ir www.kalbam.lt.)

Diskusijų dalyje kalbėta apie tai, jog nuo kiekvieno dalyko mokytojo (ne tik lituanisto) pastangų priklauso, ar raštingumo situacija Lietuvoje keisis. Lituanistai iškėlė mintį, kad raštingumo problema būtų kur kas efektyviau sprendžiama, jei įvairių dalykų vertinimo kriterijuose atsispindėtų ir raštingumo vertinimas. Dėl to prieita prie išvados, kad problemą padėtų spręsti ir mokyklos vidaus bendri susitarimai. LEU taip pat pažadėjo ieškoti būdų, kad jų studentai ateidami į mokyklas puikiai išmanytų skaitymo strategijas, būtų paruošti metodiškai spręsti raštingumo problemas.

Viską apibendrinant išsakyta mintis, kad norint įvardintas problemas sėkmingai išspręsti reikia ir mokytojų, ir dėstytojų, ir švietimo ir mokslo ministerijos bendrų veiksmų.

Konferenciją inicijavo LEU Lituanistikos fakulteto Lituanistinių tyrimų centro, Lietuvių kalbotyros ir komunikacijos katedros bei Kretingos r. Salantų gimnazijos lituanistai.

Adelė ŽEIMYTĖ,

Kretingos r. Salantų gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė

EUREKA 2013

Šiemet Vilniaus tarp-mokyklinė fizikos viktorina „Eureka 2013“ vyko Vilniaus Žirmūnų gimnazijoje. Dalyviai – geriausi ir sumaniausi moksleiviai, kurie domisi ne tik gamtos mokslais, bet ir yra pasirodę pademonstruoti kūrybiškumą literatūros bei istorijos erdvėse.

Viktorinos trumpieji klausimai patikrino literatūros, istorijos ir gamtos mokslų žinias. Žurnalas „Aviacijos pasaulis“ parengė įdomų klausimą apie S.Dariaus ir S.Girėno lėktuvo technines savybes. Moksleiviams reikėjo apskaičiuoti lėktuvo „Lituanica“ masę, maksimalų greitį, pakilimo aukštį, sparnų plotą, benzino kiekį (SI vienetais), kai šie duomenys buvo pateikti nestandartiniais vienetais. Klausimai apie Archimedo, M.Kiuri, T.Edisono, M.Faradėjaus atradimus gimnazistams buvo nesudėtingi. Viktorinos vedėjai Monika ir Egidijus priminė brolių O. ir V.Raitų pirmąjį skrydį lėktuvu 1903 m. gruodžio 17 d.

Nuotraukose matėme ir pirmojo mūsų kosmonauto Rimanto Stankevičiaus (nėspėjusio pakilti ir orbitą) vidurinę mokyklą Marijampolėje, daugkartinio naudojimo kosminį laivą „Energija–Buranas“, kurį jis su kolegomis buvo ne kartą išbandęs. Nemažai mūsų krašto žmonių aviacijos istorijoje paliko gilių pėdsakų, kuriuos prisiminsime ir būsimose „Eurekos“ viktorinose.

Ekspertinė viktorinos užduotis pareikalavo teorinių žinių ir praktinių įgūdžių: su-

Petro Lozdos nuotr.

■ Viktorinoje „Eureka“ dalyvauja ne tik gamtos mokslais besidomintys, bet ir kūrybiškumą literatūros bei istorijos erdvėse pademonstruoti gebantys moksleiviai.

konstruoti plaukiantį laivelį, kuris galėtų plukdyti kuo didesnę krovinį (skalbinių segtukus). Užduotis linksma ir sudėtinga – ne visų komandų laiveliai plaukė vienodai...

Viktorinos laikas praėjo nepastebimai. Vertinimo komisija, kurią sudarė studentai, kitų mokyklų mokiniai ir mokytojai, paskelbė nugalėtojus: I vieta teko Žirmūnų (mokytojai O.Gaubienė ir A.Griškienė), II – Žvėryno (mokytojai O.Kavaliauskas), III – Vilniaus privačiai (mokytojai A.Kynienė) gimnazijai. Rėmėjų dovanos, organizatorių diplomai, žurnalo „Aviacijos pasaulis“ prenumerata atiteko geriausioms komandoms ir sumaniausiems mokiniams.

Kitais metais ši viktorina vyks sostinės Simono Daukanto gimnazijoje, kurioje vėl prisiminsime fizikinius, literatūrinius, istorinius ir aviacinius įvykius.

Petras LOZDA,

Vilniaus Simono Daukanto gimnazijos fizikos mokytojas

DIALOGAS

Vyriausioji redaktorė
Elena Tervidyte
Tel. 234 4328,
mobil. 8 ~ 699 38 150,
telen@takas.lt

www.dialogas.com

Redaktorė **Lizeta Lozuraitytė**: redaktore@dialogas.com; tel. 234 0482
Apžvalgininkas **Vytautas Strazdas**: apzvalgininkas@dialogas.com; tel. 234 6943
Korektorė **Lina Paragytė**: korektura@dialogas.com
Maketuotojas **Arturas Gusevas**: maketas@dialogas.com
Vyr. buhalterė **Rasa Krilavičiūtė**: buhalterija@dialogas.com
Administratorė **Laurena Remenčiūtė**: info@dialogas.com; tel./faksas 234 1571
Prenumerata: prenumerata@dialogas.com

Savaitraščio indeksas 0017.
Redakcija: Antakalnio g. 31, LT-10312 Vilnius. Faksas 234 1571
Įmonės kodas 221262680. Atsiskaitymoji sąskaita LT72 70440 6000118958
AB SEB bankas. Banko kodas 70440.

Straipsnių autorių mintys gali nesutapti su redakcijos nuomone. Už reklamos, skelbimų ir mokamų straipsnių turinį redakcija neatsako. Rankraščiai neregistruojami ir negrąžinami. Kopijuoti ar platinti savitiraštįje publikuojamą medžiagą be redakcijos sutikimo draudžiama.

Leidžia UAB „Polilogas“.

REMIJA SPAUDOS, RADIO IR TELEVIZIJOS FONDAS Media Support Foundation

Išleista ketvirtadieniais.
Laikraštis leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. SL 093. 4 sp. I. Tir. 2021 egz.
Spausdino UAB „Lietuvos ryto“ spaustuvė, Gedimino pr. 12a, LT-01103 Vilnius.
ISSN 1392–1916

MOKYKLOSE

Ambasadoriaus dovanos Antakalnio gimnazijai

Vilniaus Antakalnio gimnazijoje lankėsi Jungtinės Karalystės Jos Didenybės ambasadorius Lietuvoje Davidas Huntas. Ambasadorių sutikę gimnazistai surengė svečiui ekskursiją po mokyklą. Garbingas svečias bendravo su II–IV gimnazijos klasių mokiniais, atsakė į klausimus apie Didžiosios Britanijos ir Lietuvos perspektyvas Europos Sąjungoje, savo gyvenimo pavyzdžiu įrodė, kaip svarbu mokytis ir nebijoti naujovių. Pasak „Dialogui“ parašiusios gimnazijos direktorės **Vitos Kirkilienės**, gimnazistams ir susitikime dalyvavusiems mokytojams buvo įdomu sužinoti apie ES politiką, ambasadoriaus šeimą, mėgstamus valgius, laisvalaikio pomėgius, išgirsti mokyklinių prisiminimų. Gimnazistai svečiui skyrė nuotaikingų dainų, pristatė savo mokyklą. „Ambasadorius dovanuoja ne tik džiugių bendravimo akimirkų, bet ir gimnazijos bibliotekai įteikė vertingų knygų. Bendravimas anglų kalba tęsia mūsų mokyklos tradiciją bendrauti ir mokytis iš garsių žmonių patirties“, – dalijasi Antakalnio gimnazijos direktorė **V.Kirkilienė**.

Ieško naujų veiklos formų

Išorės vertinimas, vykęs Vilkaviškio r. Bartninkų Jono Basanavičiaus vidurinėje rugšėjo gale, vienu iš tobulintinos veiklos sričių įvardijo nepakankamą metodinės veiklos įtaką ugdymo proceso tobulinimui. Ieškodami problemos sprendimo, mokyklos dorinio ugdymo, menų ir technologijų metodikos grupė organizavo susirinkimą „Aktyviųjų metodų taikymas ir sklaida dorinio ugdymo, menų, technologijų pamokose“. Kalbėta apie tinkamą aktyviųjų metodų pasirinkimą pamokose, aptarta, kas skatintų mokinius diskutuoti, aktyviai dirbti ir analizuoti. „Išanalizuota medžiaga, patirtimi, sėkmės metais ir idėjomis pasidalinome mokyklos metodinės tarybos susirinkime su visų metodinių grupių kolegomis. Pasidalyti gerą patirtimi pakvietėme kolegas iš Pilviškių „Santakos“ gimnazijos. Aptarėme aktyvios mokymosi pamokos modelį, diferencijavimo naudą, refleksijos būtinumą, įvertinimo bei įsivertinimo svarbą ir t. t.“, – rašo „Dialogui“ Bartninkų J.Basanavičiaus vidurinės mokyklos dorinio ugdymo, menų ir technologijų metodikos grupės pirmininkė **Loreta Kelnerienė**.

SEMINARAI

Besidomintiesiems lituanistiniu ugdymu svetur

Vasario 16-osios gimnazijoje Hiutenfelde įvyko seminaras, skirtas besidomintiems lituanistiniu ugdymu. Jame dalyvavo gimnazijos darbuotojai, Vokietijos bei Anglijos lituanistinių mokyklėlių mokytojai ir vadovai, Vokietijos lietuvių bendruomenės nariai, kiti suinteresuoti asmenys. Seminarą vedė Mykolas Lapeška, VŠĮ „Global Lithuanian Leaders“ vienas įkūrėjų ir valdybos narys, Marijus Kazlauskas, Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos lietuvių kalbos mokytojas metodininkas, ir dr. Giedrė Barkauskaitė, Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Etnologijos katedros dėstytoja. „Šis seminaras – tai nedidelė didelio projekto „Integruotas modelis, skirtas užsienyje gyvenantiems ir iš užsienio atvykusių lietuvių ir kitų šalių vaikų lituanistiniam ugdymui bei su jais dirbančių pedagogų ir kitų specialistų kvalifikacijos tobulinimui (lituanistinis modelis)“ dalis. Projekto iniciatoriai – VDU komanda, projekto tikslas – sukurti interneto svetainę, apimančią lituanistinio ugdymo portalą, biblioteką, interaktyviąją mokymosi aplinką ir grįžtamojo ryšio sistemą“, – praneša „Dialogui“ **Birutė Augustanavičiūtė**.

ŠIAME „DIALOGO“ NUMERYJE MINIMOS 62 UGDYMO ĮSTAIGOS

„Ažuolyno“ gimnazija, Klaipėda „Romuvos“ progimnazija, Šiauliai „Sandoros“ progimnazija, Šiauliai „Saulės“ gimnazija, Kaunas „Varpo“ gimnazija, Klaipėda „Vilties“ pagrindinė, Panevėžys „Vyturio“ pagrindinė, Klaipėda Algirdo Brazausko gimnazija, Kaišiadorys Antakalnio gimnazija, Vilnius Baisogalos gimnazija, Radviliškio r. Bartninkų Jono Basanavičiaus vidurinė, Vilkaviškio r. Bazilionų vidurinė mokykla-darželis, Šiaulių r. Bubių, Šiaulių r. Butrimonių gimnazija, Alytaus r. Didždvario gimnazija, Šiauliai Dzūkijos pagrindinė, Alytus Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų, Šiaulių r. Gytarių progimnazija, Šiauliai Grūšlaukės pagrindinė, Kretingos r. Jėzuitų gimnazija, Kaunas Jėzuitų gimnazija, Vilnius	Jono Basanavičiaus gimnazija, Ukmergė Jono ir Petro Vileišių pagrindinė, Kaunas Jotvingių gimnazija, Alytus Juliaus Janonio gimnazija, Šiauliai Juozo Balčikonio gimnazija, Panevėžys Juozo Tūbelio progimnazija, Rokiškis Jurgio Pabrėžos gimnazija, Kretinga Karmėlavos Balio Buračo gimnazija, Kauno r. Karmėlavos lopšelis-darželis „Žilvitis“, Kauno r. Karoliniškių muzikos, Vilnius Kauno technologijos universiteto gimnazija, Kaunas Kursėnų politechnikos, Šiaulių r. Kursėnų Stasio Anglickio, Šiaulių r. Licėjus, Vilnius Liudviko Stulpino progimnazija, Klaipėda Martyno Mažvydo pagrindinė, Tauragė Mykolo Biržiškos gimnazija, Vilnius Mosėdžio gimnazija, Skuodo r. Naujamiesčio vidurinė, Panevėžio r.	Pauliaus Širvio progimnazija, Zarasai Pilviškių „Santakos“ gimnazija, Vilkaviškio r. Politechnikos, Mažeikiai Privati gimnazija, Vilnius Salantų gimnazija, Kretingos r. Salduvės progimnazija, Šiauliai Sanatorinė, Šiauliai Sedos Vytauto Mačernio gimnazija, Mažeikių r. Senamiesčio gimnazija, Jonava Simono Daukanto gimnazija, Šiauliai Simono Daukanto gimnazija, Vilnius Stasio Šalkauskio gimnazija, Šiauliai Šiuolaikinės mokyklos centras, Vilnius Šolomo Aleichemo gimnazija, Vilnius Tusculėnų vidurinė, Vilnius Vasario 16-osios gimnazija, Hiutenfeldas (Vokietija) Veriškių pradinė, Vilniaus r. Vytauto Didžiojo gimnazija, Klaipėda Vytauto Didžiojo gimnazija, Vilnius Žeimių pagrindinė, Jonavos r. Žirmūnų gimnazija, Vilnius Žvėryno gimnazija, Vilnius
---	--	--

KONKURSAI

Dainos sparnais aplink pasaulį

■ Konkurso vertinimo komisija: pirmoje eilėje iš kairės – mokyt. **D.Mikienė**, komisijos pirmininkė **J.Čiurilaitė**, mokyklos direktorė **A.Skruibytė**, **D.Aukselienė** ir visa Karoliniškių muzikos mokyklos chorinio ir solinio dainavimo metodinė grupė.

Vilniaus Karoliniškių muzikos mokykloje (VKMM) surengtas II respublikinis dainininkų festivalis-konkursas „Dainos sparnais aplink pasaulį“. Jame džiugino atliekamų pasaulio tautų – latvių, kroatų, airių, švedų, korėjiečių, lenkų, rusų, vokiečių, amerikiečių – liaudies dainų įvairovė. Renginyje dalyvavo gausus būrys jaunųjų dainininkų iš Kauno, Rokiškio, Kupiškio, Visagino, Naujosios Vilnios, Pagirių ir Vilniaus muzikos mokyklų. Dainininkai buvo suskirstyti į 4 amžiaus grupes. Visi privalejo atlikti po du kūrinį, kurių vienas – kitos tautos liaudies daina originalo kalba. Atlikėjus vertino kompetentinga komisija: Lietuvos muzikos ir teatro akademijos docentė **J.Čiurilaitė**, Lietuvos vaikų ir jaunimo centro muzikinio ugdymo ekspertė, džiazo studijos „Kivi“ vadovė **D.Aukselienė**, VKMM direktorė **A.Skruibytė** ir chorinio ir solinio dainavimo metodinės grupės pirmininkė mokytoja metodininkė **Diana Mikienė** (šios informacijos autorė). Vertinant atlikėjus buvo vadovautasi šiais kriterijais: gražus vokalas, intonacija, interpretacija, artistiškas. Atskiri prizai buvo skirti geriausiai atlikusiems pasaulio tautų liaudies dainų ir profesionaliausiems koncertmeisteriams.

Pasibaigus konkursui, komisijos narės perskaitė pranešimus. **D.Mikienė** apžvelgė solinio dainavimo specialybės raidą VKMM; **J.Čiurilaitė**, būdama ir konkurso „Dainų dainelė“ vertinimo komisijos nare, savo pranešime paminėjo dažniausiai pasitaikančias jaunųjų dainininkų problemas (mokytojo dainavimo kopijavimas, garso forsavimas, per sunkus savo amžiui repertuaras); **D.Aukselienė** papasakojo apie užsienio konkursų patirtį, sudėtingą ansamblinį dainavimą.

Geriausia geografų klasė – Žeimiuose!

Antrus metus šalyje vyksta didelio susidomėjimo tarp pradinukų sulaukęs respublikinis konkursas „Geriausia geografų klasė“ (jį organizuoja kelionių agentūra „Krantas Travel“ ir žurnalo „National Geographic“ redakcija). Susidomėjimas ir šiemet buvo didžiulis – net 242 komandos iš visos Lietuvos aktyviai ir entuziastingai kovojo dėl nugalėtojo vardo. Jėgas išbandė ir Jonavos r. Žeimių pagrindinės mokyklos 1–4 klasių mokinių komandos. „Užduočių buvo įvairių: ir lengvų, ir labai sunkių. Kelias į pergalę nebuvo lengvas. Teko ne vieną popietę praleisti bibliotekoje ar prie interneto. Vasarį buvo paskelbti konkurso prizininkai. Fortūna nusišypsojo mums – Jonavos r. Žeimių pagrindinės mokyklos 3 klasės mokinių komandai „Smalsieji Žeimiukai“. O prizas už I vietą – trijų dienų kelionė į Stokholmą“, – pasakoja mokytoja **Marytė Bisigirskienė**. Pedagogė pasidalijo su „Dialogu“ turiningos kelionės įspūdžiais.

Varžėsi pasakoriai

Šiaulių Salduvės progimnazija jau aštuntą pavasarį sulaukia gražaus būrio meno žodžio mylėtojų iš miesto ir apskrities mokyklų. Čia rengiamas Pasakoriaus konkursas. Šiemet jis, skirtas Tarmių metams, sukvietė 22 dalyvius iš „Romuvos“, Salduvės, „Sandoros“, Gytarių progimnazijų, Sanatorinės ir Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų mokyklų. Pasakoriai sekė lietuvių liaudies ar literatūrines pasakas, keli buvo pasirinkę savo kūrinius, – praneša „Dialogui“ Salduvės progimnazijos lietuvių kalbos mokytoja **Genovaitė Reizgevičienė**.

■ Salduvės progimnazijoje pasakų sekimo talentą demonstravo dalyviai iš Šiaulių ir apskrities mokyklų.

Kauno „Saulės“ rūmams – 100, gimnazijai – 90

2013-ieji – Kauno „Saulės“ rūmų jubiliejiniai metai: švenčiame pastato 100-metį ir gimnazijos įsteigimo 90-metį.

Gimnazijos istorija siekia 1905 metus, kai caras Nikolajus išleido manifestą, suteikiantį žmonėms teises kurti įvairias draugijas. Situacija pasinaudojo grupė kunigų, kurie įkūrė katalikišką švietimo draugiją ir nusakė pagrindinį jos tikslą – rūpintis mokytojų kursais ir pradžios mokyklų steigimu. Ši draugija per 7 metus visoje Lietuvoje įkūrė apie 60 pradžios mokyklų bei kursų suaugusiesiems. Svarbiausias draugijos darbas – „Saulės“ rūmų statyba Kaune. Jie baigti 1913-aisiais. Lietuvoje tai buvo pirmieji rūmai, pastatyti už visuomenės lėšas. Netrukus juose įsikūrė 5 švietimo įstaigos: mokytojų kursai, vėliau pavadinti „Saulės“ mokytojų seminarija, Mergaičių progimnazija, „Saulės“ pradžios mokykla, Šv. Kazimiero seserų kongregacijos pradžios mokykla bei darželis. 1919 m. „Saulės“ rūmuose atidaryta pirmoji Lietuvos muzikos mokykla.

„Saulės“ švietimo draugija buvo katalikiškos pakraipos, tad talkinti ji pasikvietė Šv. Kazimiero seserų kongregacijos vienuoles. Joms padedant, 1923-aisiais „Saulės“ rūmuose įkurta pirmoji Lietuvoje Mergaičių progimnazija, kuriai 1926 m. suteiktas „Saulės“ mergaičių gimnazijos vardas. Nuo 1930-ųjų gimnazija pavesta globoti Šv. Kazimiero seserų kongregacijai.

Pirmoji Mergaičių gimnazijos direktorė buvo sesuo kazimierietė Margarita-Katerina Milevičiūtė, kuriai vadovau-

jant susiformavo gimnazijos pagrindai. Čia daugiausia mokytojavo vienuolės. Buvo samdomos ir pasaulietės mokytojos, tačiau jos negalėjo būti klasių auklėtojomis. Mergaičių gyvenimas gimnazijoje buvo gana reglamentuotas. Kad jos per daug nenukryptų nuo griežtos dienotvarkės, šalia gimnazijos įsikūrusio mergaičių pensiono buvo įrengti ir seserų kambariai. Gyvenimas gimnazijoje buvo gana įvairus ir prasmingas: gimnazija turėjo savo chorą, veikė įvairūs būreliai, buvo organizuojamos šventės, sporto varžybos, įvairūs susitikimai. Dažni svečiai buvo arkivyskupas J. Skvireckas, kunigai Maironis ir Vaižgantas, kiti bažnyčios hierarchai. „Saulės“ gimnazijoje mokėsi įvairių socialinių sluoksnių mergaitės. Kai kurioms šeimoms, pavyzdžiui, mokytojų, savanorių, kovų už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę dalyvių vaikams už mokslą nereikėjo mokėti arba mokestis buvo sumažintas perpus.

1937–1938 metais gimnazijoje mokėsi apie 500 moksleivių. Tuo metu gimnazija jau turėjo sukaupusi turtingą biblioteką, specializuotus kabinetus. Deja, 1940-aisiais gimnazijos padėtis, kaip ir visoje Lietuvoje, labai pasikeitė. Prasidėjo okupacinis laikotarpis. Vokiečiai perėmė pastatą ir įkurdino jame karo ligoninę, ji tarnavo ir sovietinei valdžiai. Tuo metu visos vienuolės buvo atleistos, o gimnazija, pakeitus jos statusą į mokyklą, perkelta į Aklųjų kombinato pastatą Savanorių prospekte. Pradžios mokyklos mokinukai buvo išsklaidyti po kitas pra-

dines mokyklas. Į senąjį pastatą mokiniai sugrįžo tik 1947 m.

Sovietiniais laikais gimnazija prarado ilgus metus puoselėtas senąsias tradicijas ir buvo priversta laikytis sovietinės ideologijos. Tačiau gyvenimas nesustojo. Gimnazija vadinosi Kauno 8-ąja, vėliau – J. Aleksonio vidurine mokykla. 1962 m. mokykloje įvestas sustiprintas matematikos ir fizikos mokymas, įkurti nauji atskirų mokymo dalykų kabinetai. Mokykla išitraukė į gamybinį mokymą ir tapo pirmąja švietimo įstaiga, kurioje buvo pradėti dėstyti informatikos pradmenys. 1972 m. pastatytas priestatas ir įrengta nauja aktų salė.

Ypač svarbi mokyklai jos direktorė Aldona Sellienė, ji gimnazijai vadovauja nuo 1979-ųjų. Prasidėjus tautiniam atgimimui, 1989-aisiais, direktorės iniciatyva mokykla atgavo „Saulės“ vardą, 1993-aisiais – išimties tvarka – ir gimnazijos statusą. Pasikeitus krašto situacijai, į gimnaziją sugrįžo buvusi simbolika ir mokinių uniformos: mergaičių – vyšninės spalvos, berniukų – pilkos spalvos kostiumai.

Šiandien mes, „Saulės“ bendruomenės nariai, gyvendami modernybės pasaulyje, kuriame nuolat didėja turto ir galios kontrastai, stengiamės konkrečiais darbais įprasminti praeities idėjas. Juk svarbiausia – noras išlikti, troškimas ir valia prasmingai gyventi, iš kartos į kartą perduodant tai, kas geriausia ir kas buvo mums iš pačių istorinio laiko gelmių perduota.

Pasitikdami jubiliejų didelį dėmesį

skyrėme gimnazistų popamokinei veiklai. Mokinių taryba surengė Mokytojų dienos šventę „Byla Nr. 90–100“. Organizuotas mokinių labdaros koncertas tėvams „Šimtmečio saulei tekant“, kūrybinis meno projektas „Mes – šimtmečio vaikai!“ Jau tradicija tampa sporto šventė „Sugrįžk į mokyklą!“ – draugiškos varžybos su gimnaziją baigusiais buvusiais jos ugdytiniais. Ketinama pasodinti medelių ir įkurti „Saulės“ gimnazijos „Šimtmečio parką“. Šiųmetė – 85-oji – abiturientų laida atidengs stogastulpį prie gimnazijos pastato. Vyks viktorinos, susitikimai su buvusiais mokiniais, integruoti užsiėmimai burs bendruomenę į vieningą šeimą ir skatins bendrauti ir bendradarbiauti. Kuriamas radijo laidų ciklas, jubiliejinis gimnazijos laikraščio „Vivat sol“ numeris, skirtas istorijai prisiminti ir dabarčiai įprasminti, suteiks galimybę gimnazistams tapti korespondentais bei žurnalistais ir taip prisidėti prie gimnazijos vardo garsinimo šalyje ir pasaulyje.

Balandžio 26-ąją ir 27-ąją vyks iškilmės, skirtos dviem garbingiems jubiliejams paminėti. Na, o užbaigs jubiliejus gruodį vyksianti respublikinė konferencija „Kauno „Saulės“ gimnazija Lietuvos „Saulės“ švietimo draugijos kontekste“, skirta paminėti minėtą draugiją, jos įsteigtas mokyklas bei jų bendruomenes, pristatyti leidinį „Kauno „Saulės“ gimnazijos istorija“.

Audronė KONDROTIENĖ,
Dalia JUODENIENĖ,

Kauno „Saulės“ gimnazijos mokytojos

Gerbiami mokytojai, direktoriai, darželių auklėtojai, dėstytojai,
„Dialogas“ – Jūsų profesinis laikraštis.

Kviečiame prenumeruoti ir siūlome 3 variantus –
rinkitės Jums patogiausią!

I.

Popierinė laikraščio versija

Užsiprenumeruoti galima:

- Interneto svetainėje www.dialogas.com. Raskite prenumeratos nuorodą, ją paspauskite, užpildykite pateiktą formą ir šią atsiųskite į redakciją.
- Visuose „Lietuvos pašto“ ir „Lietuvos ryto“ skyriuose – tradiciškai.

Prenumeratos kaina:

- » visiems metams – 175,89 Lt,
- » pusei metų (6 mėn.) – 95,94 Lt,
- » 3 mėn. – 47,97 Lt,
- » 1 mėn. – 15,99 Lt.

II.

Elektroninė laikraščio versija

Prenumeruoti galite adresu

<http://www.dialogas.com/pdf-prenumerata/>

Prenumeratos kaina

FIZINIAMS asmenims:

- » visiems metams – 87,95 Lt,
- » pusei metų – 52,77 Lt,
- » 3 mėn. – 29,74 Lt,
- » 1 mėn. – 10,00 Lt.

JURIDINIAMS asmenims
(tiems, kam reikalinga sąskaita faktūra):

- » visiems metams – 115,69 Lt,
- » pusei metų – 63,74 Lt,
- » 3 mėn. – 32,57 Lt,
- » 1 mėn. – 11,79 Lt.

III.

Tinklapis – dialogas.com

www.dialogas.com – nuomonių ringas

- » Švietimo aktualijos
- » Straipsnių fragmentai
- » Internetinė apklausa
- » Nuotraukos, nuorodos, komentarai, archyvai
- » Kita naudinga informacija

Jei kiltų klausimų, paskambinkite į redakciją tel. (8 ~ 5) 234 1571 arba parašykite info@dialogas.com – ir gausite visą Jus dominančią informaciją.

Jei nespėjote „Dialogą“ užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose, galite tai padaryti mūsų internetinėje svetainėje www.dialogas.com bet kuriuo metu.

Ačiū, kad prenumeruojate „Dialogą“.